

Tar Károly**A skandináviai magyar alkotók jövője**

Elhangzott Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár *Fejezetek a nyugat-európai magyar értelmiségi körök történetéből* címmel megrendezett konferencián, 2009. április 22-én

Skandináviában százezer magyar él. Erre a kerek számra bizonyára felkapják a fejük a kételkedők, ezért sietek hozzátenni: becslésem szerint. Különben hallgatólagosan elfogadott becslések szerint Svédországban harmincötezerre, Norvégiában több mint tízezerre, Dániában négyezerre, Finnországban pedig mindössze ezerre tehető a magyarok száma. Izlandon is vannak magyarok. Még izlandi-magyar egyesület is alakult évekkkel ezelőtt. Förraron (Feröer-szigetek) félszázezer lakosa között pedig pár (vagyis kettő) éve négy magyar focista is élt, és rövid ideig, családi lapunknak, a Magyar Ligetnek tudósítója is volt, aki felfedezte, hogy a könyvtárban Petőfit olvashat fürjszk nyelven.

Szeretném, ha elsősorban a skandináviai magyarok kételkednének becslésemben. Évek óta arra ösztönzöm magunkat, hogy megszámláltassunk, mert valamely apró településen, az utcában, a tömbházban, ahol lakunk, nem tudjuk, hányan vagyunk magyarok. Összefogásunk eredményessége, a magunk megőrzése múlik azon, hogy érdeklődünk-e egymás iránt vagy szótlanul megyünk el, azok mellett, akik anyanyelvükön megszólalni hallunk. Higgyék el, hogy megmaradásunk szempontjából ennek rendkívüli a fontossága, ezért erre még visszatérek.

A számoknál maradvá megállapítható, hogy a Skandináviába menekült és települt magyarok két nagy csoportra oszthatók: az 1956 után érkezőkre és a rendszerváltozás előtti évtizedben főként Erdélyből bevándoroltakra. Pontos számuk ismeretlen, de kideríthető. Különbféle összeírásokból az is kikövetkeztethető, hogy mindkét csoportban nagy számban érkeztek értelmiségiek, akik igyekeztek, a civilizáltabb körülményeket kihasználva, leszármazottaikat valamilyen értelmiségi pályára készíteni. Bizton állíthatjuk, hogy a skandináviai magyarok között az értelmiségiek aránya nagyobb, mint az ország lakosságához viszonyítottan, a befogadók értelmiségi csoportjába sorolhatók számaránya. Svédország minden ezredik állampolgárára jut egy hivatásos képzőművész. Ha csak az Ághegy című skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam svédországi képzőművész alkotóival számolunk, a magyar képzőművészek aránya kétszeresen nagyobb. A Svéd Írószövetségnek tizenegy magyar tagja van. De számosan vannak, akiket írói munkásságuk feljogosítana arra, hogy a magyar vagy magyar származású írószövetségi tagok számát a jelenlegi kétszeresére növeljék. Évekkel ezelőtt kértem a Magyar Írószövetséget, hogy hídszerepünk hangsúlyozása végett, segítsen csoporttá alakulásunkban. Reménykedjünk: ami késik, nem múlik.

Megszámlálhatóságunkban bízva

A skandináviai magyar értelmiségiek küldetésük tudatában, fel-felhorgadó igyekezettel tették, amit tenniük kellett. Gyarapították, öregbítették a magyarság hírnevét a világban és a skandináv országokban is. Tanulmányok bizonyítják, hogy számosan, „akik előttünk jártak” és „akik mellettünk járnak” megbecsült kutatói, művészei, ok-

atái voltak vagy még ma is azok, az őket befogadó országnak. Az olyan köztiszteltben álló hazánk fiaira gondolok, mint a svédországi Mervel Ferenc, aki valóságos hídemberként, a Cselényi László indította Minoritates mundi könyvsorozatban, több kötetben is, a legismertebb skandináviai költők és elbeszélők munkáit fordította. A Szenczi Molnár Albert leszármazottjaként Finnországba menekült Tanító Béla, aki nehéz anyagi körülmények között, hosszú éveken át vezette magyar közművelődést ápoló magyar egyesületet, és a finn Kodály Egyesület egyetlen magyar tagja, a Magyarok Világszövetségének egyik vezetője volt. Mikola Nándort, a finnországi akvarellfestészet iskolalapítójaként tartják számon, már halála előtt állandó emlékkiállítás volt. Thinsz Géza a költő, író, műfordító egyszemélyes intézményünk volt. Solymossy Olivér író, és a svéd rádió munkatársa kiváló példa a beilleszkedésre. Wagner Sándor szobrászművész emlékezetes nyomot hagyott a svéd képzőművészetben, a lundi temetőben is van egy szobra. Hiszem, hogy ez a felsorolás közös megegyezéssel, közös munkával folytatható. Kell lennie olyan igyekezetnek, amelynek eredményeképpen felmérhető, hogy kik azok, akik előttünk jártak és hírnevet szereztek a magyarságnak. A skandináviai magyar értelmiség sem lehet meg elődeinek alapos ismerete, példamutatásuk értékelése nélkül. És felsorolhatóan számosan vannak a „mellétünk járó” értelmiségiek között is olyanok, akik alkotásaikkal példát mutatnak a tevékeny magyar életre a skandináviai befogadó országokban. Nem a minősítés igényével, csupán néhány nagy nevet említek most, hogy büszkeségünket megalapozottnak tekinthessük. Klein György nyolcvanadik életévén túl is világhíres, a magyar származású Nobel-díjasok baráti köréhez tartozó rákkutató, többkötetes író, a magyar irodalom szakavatott ismerője. Gulyás Balázs, stockholmi agykutatót az anyaországban is számon tartják. A Kossuth-díjas Bogányi Gergely zongoraművész finnországi gyökerei vizsgálva kiderül, hogy családjában számos zeneművész, a népes Szilvay családhoz hasonlóan szerzett hírnevet a magyar muzsika népszerűsítésében. A svédországi Sente Imre költő és író neve, nemcsak különleges Kalevala fordításáért, hanem a magyar művelődés tevékeny szolgálatában vált ismertté. Sulyok Vince költő norvégiai hídszerepe, fordításai miatt vált az északi magyar művelődés jelentős egyéniségévé. Maros Miklós zeneszerző a kortárs svéd zeneirodalomban vívott ki magának előkelő helyet, nemrég két új operáját is játszották Stockholmban. Kovács katáng Ferenc, író, költő, grafikus, az oslói egyetemen tanít és a norvégiai magyar művelődés szervezője. Török Miski Ágnes sokoldalú képzőművész, rézkarcai tették híressé a pénzjegyalakítás világában. Lisztes István szobrainak különleges világa, korszerű installációinak híre már rég túljutott a norvégiai magas fokú elismerésen és egyre ismertebbé válik az anyaországban is. Veress Zoltán, író az Erdélyi Könyv Egyesület könyvsorozatának szerkesztője. Molnár Veress Pál skandináviai utazó-tiszteletesi munkája mellett, olvasmányos lapot is szerkeszt. Szívesen folytathatnám a felsorolást napestig, szeretnék meggyőzni mindenkit arról, hogy a skandináviai magyarságnak éppen úgy megvannak a maga kiemelkedő értelmiségei, mint bárhol a magyarságnak az anyaországban és határokon kívül. Jövőjük, a felületes szemlélőnek úgy tűnhet, nem függ szorosan össze a szórványban élő magyarokkal. Beilleszkedésük a befogadó országban általában könnyebb, mint iskolázatlanabb társaiknak. De ha feltett szándékuk szerint, nem óhajtanak beolvadni, ha gyermekeiket magyarul is tanítani akarják, ha ápolni van kedvük anyanyelvüket, s magyarságukat, akkor elkerülhetetlenül

kapcsolatot kell tartaniuk valamely magyar közösséggel, egyesülettel. Ha nincs ilyen egyesület, akkor a szükségnek engedve maguknak kell alakítaniuk.

A skandináviai magyar értelmiségiekről elmondható, hogy egy részük tudatosan vállalja a magyarság szolgálatát. Néhányan közülük vállalják a közösségalkotással járó veszélyeket is, az emberi kapcsolatok szövevényében való eligazodást, a népnevelést. De többségük nem találta meg az utat a magyar egyesületekhez, vagy valamilyen okból eltávolodott ezektől. Mutatja ezt a statisztika is. Svédországban például csak minden hatodik magyar tagja valamely magyar egyesületnek. Ha az egyesületi tagokat tevékenyekre és tétlenekre osztjuk, egyesületenként kezünkön számolhatjuk, kik azok, akik vállalják a közösségi szolgálatot. Megfigyelhető, hogy a svédországi magyar egyesületek tevékenységének nagy részét eddig egyféle szórakoztató szolgáltatás szervezése töltötte ki. Előadások, előadói estek sorakoztak, évenként néhány közösségi együttlétre alkalmas óra, amennyiben egy-egy színház, művészi előadócsoport és alkalomadtán politikai és történelmi, ritkán irodalmi témával érkező, vagy nemzeti ünnepeink fényét gazdagítani érkezett előadó utaztatását és vendégül látását legalább tíz egyesület magára vállalja. A „senki sem próféta a maga hazájában” közhely itt is érvényesült, ritkán sikerült hazai előadót szerepeltetni az egyesületi rendezvényeken. Az erre alkalmas értelmiségiek visszahúzódtak, felkérésre várnak. A tétlenségre kárhoztatott tagság különféle tevékenységekre szoktatása, a művelődés, a hagyományápolás gyakorlásának vezetése értelmiségi feladat. Ezért rendkívül fontos minden olyan önszerveződés, amelynek közösségmegtartó célja van. A skandináviai magyar értelmiségiek önszerveződésére számos sikeres és tiszavirág életű próbálkozás történt. Ezeket akkor nevezhetjük eredményesnek, ha nem az elkülönülést, hanem valamely magyar egyesületbe ágyazottan a közszolgálatot példálták.

Skandináviai magyar egyesületek, körök, csoportosulások

Dánia

A dániai magyarok szétszórtsága miatt szervezeti élet csak Koppenhágában és környékén alakulhatott ki. A Dániai Magyarok Országos Szövetsége (DMOSZ) 1998-ban alakult. Célja, hogy a dániai magyarság egyesületeinek gyűjtő szerve legyen, segítse a magyarság dániai beilleszkedését, ápolja a magyar nyelvet és hagyományokat. Öt évvel ezelőtt a DUNA – Dán-Magyar Kulturális Egyesület vacsorás együttléteket biztosított mintegy félszáz tagjának. Már honlapjuk sem működik. A Bartók Béla Klub a magyar komolyzene barátainak köre. Tagsága 10-12 fő, ennek a fele dán. Jórészt közös zenei programokon vesznek részt. A Korcsos együttes a magyar táncokat kedvelőket gyűjtötte össze, hat évvel ezelőtt is már csak múlt időben emlékeztek róla. Nem tagja a Szövetségnek, ezért nem is említik régi honlapjukon a Hamvas Béla Klubot, amelyből az újabb magyar szokás szerint kettő is van, egy sem működik kielégítően, a fiatalabbak Látókör csoportja időnként még működik, két kezünkön megszámolható tagsággal.

Finnország

Magyarok főleg a fővárosban, Helsinkiben és környékén, valamint Turku, Tampere, Oulu városokban és vonzáskörzetében élnek. A Bóbita klub a Helsinkiben és környékén élő, óvodás korú magyar gyerekek, három korcsoportban működő önfenntartó klubja, megfelelő könyvtárral is rendelkező magyar óvoda. A foglalkozásokat kéthetente (szombaton) maguk a szülők tartották, minden alkalommal más vállalkozó ked-

vű szülő vezette. 2005-ben egyesületté alakultak. Honlapjuk jelenleg elhagyatott. A Finnországi Magyar Keresztény Közösség ökumenikus istentiszteleteit az alppilai evangélikus templomban tartják minden hónap első vasárnapján. A Finnországi Magyarok Egyesülete tevékenysége évente néhány rendezvény. Egykori előadásaikkal érdeklődést keltő Irodalmi körök, a Vidám Csapat nevű baráti társaság és honlapjuk nem működik. A Magyar Köztársaság által fenntartott Magyar Kulturális Központ és a Finn-Magyar Baráti Társaság, valamint szerzte az országban működő helyi szervezetei jó lehetőséget kínálnak a magyar szervezkedés megújítására.

Norvégia

Az utóbbi években sok magyar fiatal érkezett Norvégiába. Haakonsen-Tóth Alíz újonnan alapított egy klubot a számukra MIN néven (Magyar i Norge). A klub célja, hogy a Norvégiában élő magyar fiatalokat összetartsa. A klubnak nincs vezetősége, nincs tagdíja, a havi találkozások fő célja az ismerkedés, barátkozás, kapcsolatok ápolása, beszélgetés. Szokás szerint a *Kjøkken og Bar* vendéglőben jönnek össze. (forrás MBK Híradó 2008. okt. szám). 2004 óta közel havi rendszerességgel működik a Magyar Filmklub, melyet a házigazdái Dávoti Barnabás és Kovács Ferenc hoztak létre azzal a céllal, hogy a mozikban, tévé- csatornákon ritkán vetített s a kereskedelemben is nehezen elérhető értékes filmekről tájékoztassa az érdeklődőket. Az estek többnyire filmtörténeti előadások, sok-sok filmrészlettel. A klub vezetőség és alapszabály nélkül, önszerveződéssel működik s egy munkahelyi tanácsteremben tarja estjeit. (forrás: HunNor – Magyarok Norvégiában <http://www.hunnor.net/filmklub.2009.03.01>) A Duna Televízió Baráti Körök 1994-től alakultak meg (tizenkilenc országban több mint száz baráti kör működik). Az oslói kör vezetője Horváth Anikó. A norvégiai Magyarok Baráti Köre 1990-ben alakult Oslóban. Elődje az 1930-ban alakult, és hét évig működő Norvégiai Magyar Egyesület, amely a magyar kultúra, az anyanyelv és a hagyományok megőrzését tűzte ki célul. Az MBK-nak 150-200 fizető tagja van, a rendezvényeket több százan látogatják. Az egyesület havonta tart kulturális rendezvényeket: megemlékezéseket a nemzeti ünnepeinkről, színházi előadásokat, filmesteket, bálakat, közös kirándulásokat stb. Tíz éve alakult a Csincsele gyermekcsoport, óvodások és kisiskolások játékos ének-zenei foglalkoztatására. 1999-ben 12 oldalas kétnyelvű színes tájékoztató füzetet, 2000-ben *Magyarok Norvégiában* címmel könyvet, 2003-ban képes ismertetőt jelentettek meg. 1956-os forradalom 50. évfordulójára *Mindenki együtt érzett a magyar néppel* címmel jelent meg könyvük. Honlapjuk www.mbk-norvegia.no/ tájékoztat az egyesület rendezvényeiről. A Norvég-Magyar Egyesület (NUFO) célja, hogy baráti kapcsolatokat ápoljon Norvégia és Magyarország között, együttműködik más független norvég és magyar szervezetekkel, valamint a két ország hatóságaival a kölcsönös megismerés érdekében. Tagjai egyének, cégek és intézmények.

Svédország

A Svédországi Magyarok Országos Szövetsége (SMOSZ) jogelődje 1974-ben alakult, amikor néhány stockholmi és vidéki magyar egyesületi vezető elhatározta, hogy megalakítják az Országos Bizottmányt. Célja az volt, hogy a svéd bevándorlási politika formálásában részt vehessen, és megfelelően a svéd állami támogatásban részesülő egyesületekkel szemben támasztott minden követelménynek. Egyik ilyen követelmény egy demokratikusan választott felelős szervezet létrehozása, amely képviselni

tudja a hozzá csatlakozó többi bevándorló-egyesületet. Az Országos Szövetségnek 18 városban 35 tagegyesülete van, 5675 fizető taggal, anyagi forrásai a tagdíjakból befolyó összegek, valamint a tagok számától függő állami támogatás. Sem a Szövetségnek, sem a tagegyesületeknek nincsenek fizetett alkalmazottai. Minden egyesületi munkát a magyarság iránti eszmei elkötelezettségből, minden ellenszolgáltatás nélkül végeznek a tagok. Az egyesületek általában alapszabályzatukban meghirdetetten igyekeznek életben tartani a tagság magyarságtudatát, ápolják a magyar nyelvet és kultúrát, valamint nemzeti hagyományainkat, megkönnyítik a magyar bevándorlók beilleszkedését a svéd társadalomba. Ott, ahol nem elégednek meg a központilag irányított rendezvényekkel, a tagság enged az értelmiségiek kezdeményezéseinek: néhány helyen anyanyelvi óvoda működik (Tavaszi szél - Göteborg, Játszóház – Stockholm, Vasárnapi Óvoda Lundban és Vällingbyben), irodalmi-, fordítói-, olvasó-filmkör (Stockholm, Göteborg, Lund stb.). Az egykor félszáznál több magyar nyelvet oktató értelmiségit tömörítő Anyanyelvünk Alapítvány helyében, a szórványban élők számára, svédországi magyar kezdeményezésre, közös erőfeszítéssel, az **Őrszavak** (értelemszerűen Szavaink öre) nevű magyarságismereti tanításmódszertani honlap létesült nemrég. Stockholmban, a Stuber György kezdeményezte hétvégi iskolában, magyar értelmiségiek szülők tanítják a kisiskolásokat és a nagyobbakat is magyar írásra, olvasásra, nyelvtanra, irodalomra, de földrajzra, néprajzra és népzeneire is. De létezik Lundban, a SMOSZ keretein kívül, a táncház-mozgalom svédországi hajtásaként, a Fodor Béla alapította kulturális intézethez kapcsolható Forrás Együttes is.

Az egyesületek közül, több is nevében hordozza a kulturális jelzöt, de értelmiségieket csoportosítónak mindössze néhányat nevezhetünk. Az egyesületek többsége a különféle szórakoztatással, főként bálokkal, vacsorákkal kívánja összetartani a magyarokat. Értelmiségieket vonzó egyesület a magyar orvosok néhány tagból álló egyesülete, a virtuális **Erdélyi Könyvegylet**, amely tagjainak tevékenysége, az évenként egy-egy, az Egylet családi szerkesztőségben készült kötetre való előfizetésben merül ki, és a Stockholmi Magyar Ökuménikus Önképzőkör, amely 1974 óta, irodalmi, történelmi, zenei, néprajzi, műszaki és biológiai témájú előadásokra hívja tagjait, és nyaranta Tångagårdén, a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség gyülekezeti otthonában néhány napos táborozást rendez. A Peregrinus Klub a tanulmányaik vagy kutatómunkájuk folytatására érkezettek, 2001 végén, Stockholmban, a Magyar Nagykövetség védnöksége alatt működő virtuális közösség. Célja, hogy a Svédországban élő magyarok találkozópontra legyen, és a magyar értelmiségieket, kutatókat, diplomásokat, posztgraduális képzésben résztvevőket és ösztöndíjas diákokat olyan szellemi műhelybe fogja össze, ahol egymással, az otthoni tudományos élettel és más szervezetekkel is kapcsolatot tarthatnak. Hasonlóan virtuális egyesület, a SMOSZ keretein belül működő Ághegy–Liget Baráti Társaság, amely az Internet segítségével tartja kapcsolatait mintegy négyszáz, az irodalmi, a képzőművészeti, a zenei, a film-, a fotó-, és előadó művészetben jeleskedő alkotókkal. A Társaság tagjai alkotásaikkal önzetlenül támogatják az Ághegy című skandináviai magyar irodalmi és művészeti folyóiratot és a Magyar Liget című dél-svédországi magyarok családi lapját, amelyek immár egy évtizede minden támogatás nélkül, a szerkesztő kitartó erőfeszítésének betudhatóan működnek, a világhálón és nyomtatásban is rendszeresen megjelennek (<http://www.hhrf.org/aghegy/> , <http://www.hhrf.org/magyarliget>) Az Ághegynek

eddig 25 száma, összesen háromezer négyszáz oldalon, öt kötetben nyomtatásban is megjelent és tervezetten, mintegy tíz kötetben, a skandináviai magyar alkotók antológiája kíván lenni, amennyiben továbbra is sikerül megnyernie ügyének „a haza éltető figyelmét.” Célja, köztudottan, kettős: az alkotó, tevékeny skandináviai magyar értelmiség példamutatásának tudatosítása és közösségi szolgálatának elősegítése, valamint a skandináviai magyarság hídszerepének mindenoldalú kibontakozásának ösztönzése. Az Ághegy bírja a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának erkölcsi támogatását.

Lapok, honlapok, rádió, tévé

Skandináviában számos magyar lap és honlap készül a magyar vagy magyar származású értelmiségiek segítségével. Norvégiában a 12-16 oldalon megjelenő, mintegy száz előfizetőt számláló (évenként 200 korona az előfizetési díj) MBK Híradó, Svédországban a SMOSZ-egyesületek tagjainak bérmentve küldött huszonnégy oldalas Híradó, a hasonló terjedelmű Új Kéve, amely a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lapja, és az ugyancsak negyedévenként megjelenő, nyolc város magyarjait ingyenesen szolgáló nem tiltott, csak túrt, de nem is támogatott Magyar Liget, a dél-svédországi magyarok családi lapja. Ezek a lapok, a z Új Kéve és a Magyar Liget kivételével, több szerkesztőt is foglalkoztatnak. Mindnek honlapja is van.

Örvendetesen elszaporodtak az egyesületi honlapok is, amelyek nagyban hozzájárulnak a skandináviai magyarság szervezettségéhez, tájékoztatásához. (Idetartozónak érzem azt a már említett gondolatot, miszerint megszámolásunk szükséges és hasznos. A szöványban élő értelmiségiek feladata lenne, hogy rábírák, körültekintően szervezzék a tevékenységre és tettere vágyó tagságot a magyarságukat vállalók összefűzésére. Szemléletváltás küszöbén állunk a szöványmagyarság megmaradásának mikéntjét illetően. A korszerű eszközök lehetővé teszik, hogy hadat üzenjünk a beletörődésnek, miszerint le kell mondanunk az idegenbe szakadtak harmadik generációjáról. A tétlen hallgatóság helyett, teremtő magyarságra van szükség. Nem elég hallgatni a magyar szót, tapsolni ünnepi alkalmainkon, hanem cselekednünk kell magyar közösségeink gyarapításáért. Skandináviában ma már gulyással, kávéval, süteményekkel sem lehet összegyűjteni két-három tucatnál több magyart. Bálozni sem járnak ma már annyian, mint régen. Az atomizálódás folyamatának engedve nem ismerjük egymást. Megszámálhatóságunk következménye lehetne aztán, például az a szervezeti forma, amelyben feleleveníthető volna az ősi tizedes szokása. Ha a magyar családok tízenkénti csoportokban tudnának egymásról, ha számon tartanák, segítenék egymást, összetartozásuk nemzeti értékeink, hagyományaink őrzésében sokat segítené. A honlapokkal immár könnyebben véghezvihető volna ez a munka. Svédországban például az eniro kereső segítségével minden telefontulajdonos címét, térképen is feltüntetett lakóhelyét könnyen leolvashatjuk.) Jó szolgálatot tesz a HUNSOR, amely a svédországi magyarok hírfelügyelője, egyre javuló tartalommal és külalakjal. Skandináviai magyar rádióadás ismereteim szerint csak a lundi bevándorlók szövetsége jóvoltából működik. A helyi magyar egyesület adása vasárnap délután 4-től 5-ig, az Ághegy Irodalmi Rádió szombaton 4-től 5 óráig, a Transylvania Rádió pedig szombatonként 5-től 6 óráig sugározza adásait. Mindhárom rádió műsorát magam szerkesztem. Évekkel ezelőtt történt próbálkozás stockholmi magyar tévé adás indítására. Jelenleg a lundi bevándorlók tévéjében tervezünk magyar nyelvű műsort. A lapok,

honlapok, rádió és tévéadások jó működéséhez elsősorban magyarul is beszélő és író munkatársakat keresünk, fiatal értelmiségiek erőt próbáló közösségi szolgálatát kell e célból megfelelően kialakítanunk.

A skandináviai magyar értelmiség a magyar közösségeken túl, külön úton is megvalósíthatja álmait. Beilleszkedve és beolvadva a befogadó ország társadalmába, képes az idegenekkel szembeni bizonyos fenntartásokon túltennie magát, és egyenjogúságának érvényt szerezve sikeres lehet, tehát úgy tűnik, mindenképpen van jövője. Csak-hogy lemondva magyarságáról és hivatástudatából eredő magyarság szolgálatáról, már nem számít magyar értelmiséginek. Vannak, akik az otthoni politikák bírálatával, az anyaországon kívüli magyarok csúfos megtagadásával szemben, ezt könnyen tesszik. Titkolják vagy tagadják nemzetiségüket, nevet változtatnak, hogy majd idős korukban vissza-visszatérjenek szülőföldjükre, ahol sikereiket ünnepelhetik, és külföldön szerzett hírnevüknek megfelelően átveszik majd a haza kitüntetéseit, élvezik megbecsülését. Igazi jövője pedig csak azoknak lesz, akik tudatosan vállalják nemzetiségüket és tehetségüknek, tudásuknak megfelelően áthagyományozzák gyermekeikre és kisközösségeikre sajátos kultúrájukat, jó magyarságukat, magyarságszolgálatukat.

Erdélyi vagyok. Hiszékeny és naiv mindhalálig. Sok száz esztendeje kolozsvári. Megfogadtam Apáczai Csere János intelmét miszerint „Ha nem iparkodunk, hogy az időt hasznosan eltöltsük, dicsőség nélkül, barmok gyanánt fogunk az életből kimúlni”. Dsida Jenőtől tanultam: „mindig magunkért, soha mások ellen”. Magammal hoztam Svédországba Reményik Sándor biztatását: „Ahol állsz, ott vesd meg a lábad!” Őrzöm Kós Károly nekem dedikált könyvét Erdélyről és kisebbségi lét küzdelmeiről, és példáját népem szolgálatáról. És magamba szívtam a születésemkor folytatott erdélyi kisebbségi sors *Nem lehet* vitájának tanulságait is.

Kérdezem hát, van-e jövője a skandináviai magyar értelmiségnek, és az ott élő magyaroknak, akik a magyar alkotóktól várják a példamutatást. Ma még nem tudom, hányunk jövőjéről van szó. Holnap, az itt munkát és nyugalmat remélőkkel, az ide északra vágyókkal talán százezernél is több magyarral számolhatunk. A válasz pedig nem lehet más, mint az a régi: Erkölcsi törvényünk, mint magyar követelmény él bennünk. Fölöttünk most sincs semmi más, csak a csillagok. Nekünk is lehet – mert kell. És mindenkor vigasztalhatjuk magunkat Reményik Sándor hátrahagyott versei közül a *Mi a magyar?* címűnek figyelmeztető soraival:

Magyarok voltak Magyarország nélkül,
Magyarok vannak Magyarország nélkül
Magyarok lesznek Magyarország nélkül
Mert az országnál mélyebb a magyarság

Ezek a sorok majdnem velem egyidősek.

Némileg elkéserítő, hogy milyen lassan örölnék a magyar sors malmái...

Lund, 2009. április 10.

Holby Tímea**Jó nekünk itt...?***Egy elmélkedés margójára*

Meghatódva és elgondolkozva olvastam az Útitárs augusztusi számában megjelent *Jó nekünk itt* című cikket Szűcs Petra tollából. A cikk rámutat arra az általános emberi hibára, hogy jobban szeretünk panaszkodni, és elégedetlenkedni, mint a jelen áldásait felismerni, és értékelni az életünkben. Az Úrral való közösségben megélt "itt és most" jelentőségére irányítja az olvasó figyelmét.

Ez az írás engem a nyár óta foglalkoztat. Talán éppen azért, mert magamra ismerem benne. Nyolc éve teológiai ösztöndíjjal kerültem Norvégiába. Az Oslói Teológiai Kar a tanulmányok mellett mély barátságot is adott nekem. A barátságból szerelem, majd házasság lett. Ma férjemmel, Peterrel és két gyermekünkkel Isabelle-vel és Nicolas-szal a Drammen fjord és az Oslo fjord közé benyúló félszigeten élünk, és végzünk szolgálatot négy helyi gyülekezetben. Jó nekünk itt most – mondhatjuk is akár.

Eddigi itteni életem során soha nem kérdőjeleztem meg annak a tényét, hogy az Úr vezetett el erre a hideg, fjordokkal átszelt, misztikus északi tájra. Meggyőződésem, hogy az Úr szólt hozzám azon a ködös, lehangoló februári reggelen, amikor először hallottam a teológiai ösztöndíj lehetőségéről az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Tudom, hogy az Úr vezetett el abba a gyülekezetbe, ahol Petert megismertem, s hogy az Úr erősített meg azon elhatározásomban, hogy a férjem szülőföldjén telepedjem le, és kezdjük el közös életünket és szolgálatunkat. A számtalan áldás is, amely ezt a közös életutat kíséri, ennek a bizonyítéka.

De azért vannak apró szívfájdalmaim, amelyek az idő múlásával hol megerősödnek, hol elhalványulnak. Az első években az fáj a legjobban, hogy többet nem fogom Petőfit és Aranyt tanítani. Hiányzott a Fasori Gimnázium, egykori iskolám és pályakezdésem szellemisége. Gyermekünk születésekor szomorúsággal töltött el, hogy édesanyámék nem kísérhetik figyelemmel e két parányi embercsoda fejlődését.

Az identitás megőrzése örök téma. Asszimilálódni, elfogadtatni magunkat egy, a miénktől teljesen eltérő, más értékeket képviselő társadalomban, de egyszersmind megőrizni magyarságtudatunkat, a történelem, a kultúra, a nyelv iránti elkötelezettségünket. Az ember olyan görcsösen szeretne "közéjük" tartozni, s mégis olyan büszke éppen arra a különbségre, amely elválasztja őt "tőlük"!

Nem könnyű összecsomagolni és ideiglenesen szögbe akasztani azt a tudást és szakmai tapasztalatot, amit az eddigi életpályánk során elértünk, s újra elindulni a lépcső legalsó fokáról, a nyelv elsajátításától fölfelé haladva lépésről lépésre. Mostanság azonban a norvég államegyház teológiájának és gyakorlatának negatív irányú változásait kísérem összeszorult szívvel. A multikulturális és vallási sokszínűséget - vagy vallástalanságot - mutató társadalom igényeihez igazodó, kompromisszumokra hajló magatartást. Ennek egyik legszembetűnőbb jele - a múltban kéz a kézben együtt haladó - egyház és iskola viszonyának megváltozása. Mára számos keresztyén tradíció, mint például az asztali áldás, éppen az említett okokból szorult ki az iskolák hétköznapi életéből. A minap mesélte a férjem, hogy megkereste őt a helyi iskola igazgatója, és tárgyalásokat kezdeményezett vele arról a kérdésről, hogy az iskolák számára meghirdetett karácsonyi istentiszteleten ne hangozzék el sem az *Apostoli*

hitvallás, sem pedig a *Miatyánk*. De számomra éppoly megdöbbentő, hogy egy lelkes a konfirmációs oktatást bevezető szülői értekezleten elnézést kér e kettő elmondása előtt azoktól, akik nem tartják magukénak hitünk fundamentumát és az Úrtól tanult imádságot. Sőt továbbmegyek: a fiatalok ma már választhatnak egyházi és polgári konfirmáció között.

A liberalizmus szélsőséges megnyilvánulásai szintén a nyugtalanító tényezők közé tartoznak. Egyre jellemzőbb az egyházon belül is, hogy bizonyos szexuális beállítottságú csoportok a Biblia üzenetét megmászva jogokat követelnek maguknak mind a magánélet, mind pedig a szolgálat terén. A teremtettség szerintük megelőzi a Teremtőt, az ember önös vágyai pedig az Isten ígését. Hol van a határ? Mi jöhet még? Be kell vallanom, hogy nekem ebben a közegben hiányzik az otthoni konzervatív, a tradíciókhoz és az igaz tanításhoz még hűen ragaszkodó egyház gyakorlata.

Hiányok, amelyek panaszra, elégedetlenségre indítanak. Mindenki tud hozni példát erre a saját életéből. Én mégis azt hiszem, hogy ezek a bizonyos hiányok akkor veszik át életünk irányítását, amikor az Úrral való személyes, naponkénti kapcsolatunk meginog. Elmarad az elcsendesedés, az igeolvasás és az imádság. Megjelenik a félelem, az elbizonytalanodás, a sok-sok kérdés jelenlegi élethelyzetünket és egész létünket illetően.

Fájdalommentes élet nincs. A kiábrándultság, elhagyatottság, kirekesztettség, meg nem értettség érzése hozzátartozik ember voltunkhoz. Az Úr Jézus tudja, hogy mit jelent ez, hiszen neki is része volt benne. *"...megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett (...); megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig."* (Fil. 2, 7-8)

Vigyünk bátran terheinket, életünk kisebb-nagyobb szívfájdalmait Isten önzetlen szeretetének szimbólumához, a jászolhoz! Ott fekszik benne a kised Jézus, Isten Fia, életünk ismerője, a Megváltó. Engedjük, hogy a betlehemi csillag beragyogja az életünket, és így fényforrássá legyen mások számára is! Ez segítsen életünket az áldások, az értékek dimenziójából szemlélni. A szolgálat, a diakónia dimenziójából. Az üdvösség, az örök élet dimenziójából.

(Megjelent az *Útitárs /Magyar evangéliumi havilap/* 2008. augusztusi számában)

Holby Bakay Tímea önmagáról:

1973. december 8-án születtem Budapesten. Hitéletem a családban és a Kelenföldi Evangélikus Gyülekezetben formálódott, itt keresztelték, itt konfirmáltam, és itt kötöttem házasságot. A Fasori Gimnáziumnak, az alma maternek sokat köszönhetek, széleskörű műveltséget és emberi tartást adott. Innen vezetett az út a Károli Gáspár Egyetem magyar, és az Evangélikus Hittudományi Egyetem hittantanár szakára. Professzoraimra szeretettel gondolok vissza: Juhász Dezső a nyelvtörténet, Melzer Tibor a Babits költészet, ifj. Fabiny Tibor a hermeneutika és Reuss András az etika iránti érdeklődésem kialakulására volt nagy hatással. Megtiszteltetés volt számomra, amikor a Fasori Gimnázium 1998-ban, egykori kedves igazgatónk, Gyapay Gábor javaslatára meghívott tanáranak. 2000. augusztusában teológiai ösztöndíjjal kerültem Oslóba.

Csontváry nyomán Taorminában

Csontváry Kosztka Tivadar, eredetileg Kosztka Mihály Tivadar,
1853, Kiszzeben - 1919, Budapest

Ez az ember nem lehetett teljesen normális - mondtam magamban vagy ötven éve, fiatalon, mikor a pécsi gyűjteményben, életemben először láttam Csontváry döbbenetes, szokatlan képeit. Mivel korábban nem tudtam róla semmit, véleményem őszinte volt, senki nem befolyásolta. De éreztem azt is, hogy valószínűleg egy zseniről van szó.

Később, mikor életéről többet tudtam, kiderült, hogy véleményemmel nem voltam egyedül. A nem-normális és zseni kitételre gondolok. Mikor például Párizsban, az 1907-es kiállításáról a legnagyobb külföldi kritikusok már elismerően nyilatkoztak, akkor hazájában még kinevették. Ehhez különcsége és misztikus látnoki/prófétai allűrjei is hozzájárultak. Skizofréniáról is suttogtak. Ilyeneket írt magáról: „Én, Kosztka Tivadar, ki a világ megújulásáért ifjúságomról lemondottam, amikor a láthatatlan Szellem meghívását elfogadtam, akkor már rendes polgári foglakozásban, kényelem- és bőségben volt részem. ... az egész világ hiúságát pocsékká zúztam ... a dolgokból reklámot nem csináltam, mert a kufárok sajtójával nem törődtem, hanem elvonultam a Libanon tetejére, s ott cédrusokat festettem.”

A ma már elismert, rendkívüli tehetségnek tartott Csontváry képei a hazai megnemértés miatt majdnem katasztrófális sorsra jutottak. Képeit 1919 júniusán bekövetkezett halála után örökösei értéktelennek tartották, de felfigyeltek a vásznak jó minőségére (Csontváry csak a legjobb anyagra festett). Vászon-áron akarták eladni fuvarosoknak, akik a portékáik, kocsijaik letakarására használták volna azokat. Tíz négyzetméteres vásznanakról volt szó. De Gerlóczy Gedeon, a friss diplomájával Münchenből hazatérő fiatal építész ráérezett Csontváry nagyságára, és az utolsó pillanatban felvásárolta a képeket. Aki ma Pécssett jár, az a Gerlóczy gyűjteményt láthatja a Csontváry Múzeumban.

Mindez a fenséges Etna szomszédságában, Taorminában jut eszünkbe, ahol annak a görög színháznak kőpadján ülünk, ami Csontváry egyik legnagyobb méretű képének a témája. Az óriási festmény nem Pécssett, hanem a Nemzeti Galériában látható. Taormina romantikus, bájos hely, a romantikus Csontváryt érthetően vonzotta. A színházban ülve egyszerre látjuk a tengert, a part mentén a szomszédos Naxost, az Etnát, a dimbes-dombos tájba simuló Taorminát. Külön-külön is szép volna, de mindez egyszerre tárul elénk. Elképzeljük, hogy kétezer éve itt görög drámát játszottak. Valóban itt nem nehéz romantikusnak lenni. Naxos pedig büszke arra, hogy az első görög település volt Szicíliában. Richard Strauss operája, az *Ariadna Naxosban* is eszünkbe jut. Tájékozottabb útitársunk megsúgja, hogy az a görög Naxos szigetén játszódik, nem itt.

Hogy indult el a felvidéki, kisszebeni születésű Csontváry Kosztka Tivadar festőkarrierje? 1880-ban patikussegédként dolgozott Gácson. Egy nap, a patika előtti padon ülve lerajzolta az ott várakozó ökrös szekeret. Jóindulatú patikus főnöke felkiáltott: „Hisz maga festőnek született!” Csontváry bevallotta, hogy égi hangot is hallott: „Te

Az Etna — Dr. Borka László felvétele

Taormina — Dr. Borka László felvétele

leszel a világ legnagyobb napút-festője, nagyobb Raffaelnél!” Bár a napút kifejezést nem értette, de tetszett neki. Később napút-festőnek nevezte magát. Ekkor már huszonhét éves. Rómába ment, Raffael képeit tanulmányozta, majd hazatért. S van életrajzában egy nagyon figyelemre méltó mondat: 14 évig keményen dolgozott, takarékoskodott, hogy azután anyagilag teljesen független lehessen, utazhasson, festhessen. Micsoda céltudatosság! Micsoda elhivatottság! Micsoda önmagába vetett hit! Tizenégy évig készült hivatására anélkül, hogy festett volna. Csak a célért dolgozott. Az anyagi függetlenséget el is érte. Ekkor már —1894-ben vagyunk— Csontváry negyvenegy éves. Münchenbe utazik, Hollósy Simonnál tanul, majd Németország és Párizs festőakadémiáit látogatja, de sehol nem tartózkodik sokáig. Azaz, olyan kevés művészeti iskolai képzettsége van, hogy igazi autodidaktának nevezhetjük. 1902-től sorban születnek nagy képei. Taorminában többször jár. 1904-ben festi az óriási képet: „A taorminai görög színház romjai”. A város vezetőinek annyira tetszett, hogy meg akarták venni, de a művész nem vált meg művétől.

Mennyi igazság van abban, hogy senki sem próféta a maga hazájában. Ezt mutatja az is, hogy Csontváryt már egész Európában nagyra becsülték, mikor végre Magyarországon, az 1930-ban tartott gyűjteményes kiállítása kapcsán, a kritika és a közönség felismeri, hogy hazánk egyik legnagyobb festőjéről van szó.

Ez jár a fejünkben, miközben a félig lerombolt színház legfelső sorában ülve a tökéletes akusztikát csodáljuk. A mélyen alattunk levő színpadon beszélgető turisták beszédjét is jól halljuk. Pedig, ahogy a legtöbb görög színházban, itt is hiányzik már az akusztikához fontos hátsó fal nagy része, mert a köveit széthordták. De így is szép ez a színház és a város ki is használja majd. 2009 őszén az *Aida* kerül itt bemutatásra. Háttérben a havas csúcú Etnával. Micsoda látvány lesz!

Dr. Borka László

Képzőművészek a szállodában

Bevált a kristianstadi képzőművészek kísérlete, miszerint alkotásaikat szállodákban is kiállítják. Nemcsak a tágas előcsarnokok alkalmasak erre, hanem a hotelszobák is. A vendégek figyelmét felhívják arra, hogy nemcsak ott-tartózkodásuk idején csodálhatják helyi művészek képeit, de megvásárolhatják is, ha megtetszik nekik. A népes képzőművészcsoporthoz tagjaként Lázár Rozi is kiállította néhány festményét a Grand Hotelben. A képzőművésznő munkásságát nemcsak az Ághegy számaiból ismerheti meg az olvasó, hanem a Duna-televízió jóvoltából nemrég, a székelyföldi alkotótábor tagjaként is láthattuk sajátos technikájú képeinek alkotása közben.

Pusztai Péter az Egyetemes Kultúra lovagja

Az Ághegy-Liget Baráti Társaság ajánlására Pusztai Péter grafikust, folyóiratunk művészi tanácsadóját a Magyar Kultúra Napján, Budapesten lovaggá ütötték.

Lovagi címének indoklása:

Képzőművészeti tevékenységéért az Egyetemes Kultúra címet adományozza Pusztai Péter —Vaudreuil-Dorion, (Kanada)- képzőművésznek.

Lovagias tettei: A Bethlen Gábor Irodalmi Kör tagja. Az erdélyi származású festőművész számos könyv illusztrátora, a bukaresti Ifjúmunkás lap grafikai majd művészeti és irodalmi szerkesztője volt. A romániai Ábécés könyv illusztrátora. Svájcban a genfi Editio-Srevice lap belső munkatársa. A Belgiumi Szépművészeti Akadémia tagja. Huszonöt éve telepedett le Kanadában. A rendszerváltást követően szülőfaluja neves személyisége szobrának létesítését és templomának felújítását támogatta.

Fényképészeti munkásságáért több szakmai elismerésben részesült. Az erdélyi falurombolás elleni világhírű plakát alkotója, a magyar művelődés hagyományainak ápolója és támogatója. Az Ághegy című skandináviai magyar irodalmi folyóirat önzetlen művészeti tanácsadója.

urbanscape

megnyitó:
2009.március 24. 19h

Megtekinthető hétköznap: 10-18,
hétfőn 12-18 óra között,
illetve az esti programok ideje alatt.

kiállító művészek:

Antal Balázs, Blazsek András, Ferenczy Zoltán,
Hatvázi László András, Horváth Dániel,
Kokasch Ádám, Mayer Hella, Puklus Péter,
Surányi Miklós, Szabó Eszter, Szermző Zsófia

kurátorok:

Lovass Dóra, Szalai Borbála

A kiállításhoz kapcsolódóan az AKKU udvarán
Mátyás Apolló, Nagyanyomi-Sőnyi Anna és
Csoos Ádám nővéry-installációja látható

Budapest, VII. kerület,
Közszécsy u. 21.
4134795
06 70 238-6833,
info@akku.hu

Örömmel nyugtázunk minden az Ághegy alkotó közösségéhez tartozó művész anyaországban való szereplését. Ezalkalommal munkatársunk, **Mayer Hella**, stockholmi képzőművész a **URBANSCAPE-AKKU** budapesti tárlatán jelentkezett a nagyváros mozgalmas, mozgólépcsős világát ábrázoló alkotással.

„A kiállítás témája a város, illetve egy, a városi környezethez kapcsolódó sajátos attitűd. A lehetséges viszonyulási formák olyan útja körvonalazódik a kiállításon szereplő fiatal képzőművészek alkotásaiban, melyben a város elsősorban nem mint társadalmi közeg, vagy mint életforma jelenítik meg, hanem mint a megfigyelés tárgya. Az erre irányuló nézőpont egyszerre távolságtartó és személyes, pontos megfigyeléseken alapuló, ugyanakkor elvonatkoztató. ... A kiállításon szereplő művek közül több is témájának tekinti a természet és az urbánus közeg között feszülő ellentétet, melyek a természet elemeit egy rezervátum-szerű elkülönített környezetben, egy parkban, egy játszótéren, egy üvegházban, vagy annak valamiféle urbanizált változatában

ábrázolják. Emellett a bemutatott tárgyak, festmények, videók, fényképek és installációk összességét izgalmas léptékváltások jellemzik. Legyen szó akár a városról mint szervezetről, közterekről vagy személyes terekről, az alkotások egy olyan újszerű és játékos látásmóddal közelítenek témáikhoz, melyek irreális, álomszerű, olykor nosztalgikus hangulatot kölcsönöznek nekik. Ez az alkotói pozíció hozza közös nevezőre a tematikájában és médiumaiban is sokszínű műveket. Melyek tehát egyszerre tekinthetők valamiféle városi tájképeknek (urban landscape), illetve az urbánus létformára reagáló menekülési stratégiák egy lehetséges útjának (urban escape). „

Alkotva, tevékenyen

Dióhéjban az Ághegy-Liget Baráti Társaság 2008 évi tevékenységéről

Megjelent az Ághegy, öt újabb számát felölelő V. kötetünk. (Az előfizetők jelentkezzenek a szerkesztőségben.) Megjelent az Ághegy Könyvek sorozatában négy, a szerzők által anyagilag támogatott könyvünk: Tóth Ildikó: Múltbanéző; Tar Károly: Száraz oázis; Szakács Ferenc Sándor: Kettéhasadt lélek; Bernhard Nordh: A hódtavi újtelepesek. A Magyar Liget három duplaszámmal jelentkezett 2008-ban (34-38). Új, ideiglenes formában, Sütő Zsolt önzetlen segítségével megújítottuk az Ághegy és a Magyar Liget honlapját a www.hhrf.org ingyenes portálon. Beindítottuk az Ághegy Rádióban a *Bevezetés az újságírásba* című sorozatunkat, amelyben az Ághegy szerkesztője megosztja 50 éves közírói és szerkesztői gyakorlatának tapasztalatait Neag Annamáriával, aki újságírói mesterfokozatának megszerzése céljából tartozkodik Lundban. Néhány alkotónk közreműködésével (Tar Károly, Kovács Ferenc, Sulyok Vince, Maros Miklós, Deák Csaba, Ungváry Tamás, Práda Kinga, Veress Mária, Csillag János, Lőrinczi Ágnes, Tóth Ildikó, Lázár Ervin Járkáló, Publik Antal, Szakács Ferenc Sándor, Csibi Margit és mások) bemutattuk az Ághegy IV. kötetét a Magyar Köztársaság stockholmi, oslói és koppenhágai Nagykövetségén, a stockholmi Magyarok Házában és az Idős Magyarok Otthonban, a Magyar Írószövetségben, a budapesti Magyarok Házában, a Kossuth Rádióban, az mtv-ben, a marosvásárhelyi Könyvvásáron és másutt, de a Híradóban és számos rangos irodalmi folyóiratban (Korunk, Nyelvünk és Kultúránk, Irodalmi Jelen stb.) és számos napilapban. Lázár Rozália festőművész két alkalommal, Bartha Magda akvarellista egy alkalommal, állította ki munkáit az Ághegy bemutatkozások alkalmával. Megkezdjük az Ághegy Rádió, az Ághegy és a Magyar Liget hangos kiadásának közlését a LIVS Över Gränser rádiójának keretében. Megjelent az Ághegy Rádió tíz, válogatott adásának tartalmával CD-lemezünk. Tevékenyen részt vettünk a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának munkálataiban – Társaságunk tiszteletbeli elnöke választmányi tag – és a Nyelvünk és Kultúránk című folyóiratban a Társaság jövőjét mérlegelő és a nyugati szórványban való magyar nyelv oktatásáról szóló tanulmányt közöltünk. A svédországi magyar nyelvű oktatás helyzetéről készített, vaskos iratgyűjtőnyi felmérésünkkel, amelyet átadtuk Lezsák Sándor képviselőnek, a parlamenti alelnöknek, kívántunk hozzájárulni "Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról" című Magyar Ligetben folytatott vita alapján, a magyar nyelv ápolásának időszerű teendőihez. Kapcsolatot tartunk fenn a budapesti ELTE skandináviai tanszékével. 20 kötetet ajándekoztunk a svédül tanuló diákoknak. Társaságunk tevékenyen rész vállal a Lundi Bevándorlók Szövetségnek munkájában, Borg Ágnes és Tar Károly a LIFS vezetőségének tagja. A LIFS kéthavonként, színes nyomtatásban megjelenő lapjának főszerkesztője: Tar Károly, főmunkatársa pedig Borg Ágnes. Több lelkes tagunk, szabadidejét nem kímélve támogatja a LIFS többnyelvű, az erdélyi toleráns szellemű, Transylvania Rádió, heti egyszeri adásának szerkesztést. (Borg Ágnes, Fodor Béla, Mészáros Márta, Neag Annamária, Tar Károly). Az Ághegy-Liget Baráti Társaság ugyanezen tagjai tevékenyen részt vállaltak a jövő év elején induló helyi tévéadás gazdagításában, az első svédországi magyar nyelvű tévéadás előkészületi szervezésé-

ben. Részt vettünk a stockholmi Híradó megújítását célzó tanácskozáson. Javasoltuk és elküldtük a lap korszerűsített tervét a SMOSZ-nak és a szerkesztőknek. Javaslatunkra a Magyar Kultúra Lovagja címet kapta Aniszi Kálmán, író, ny. egyetemi tanár, a Társaság budapesti megbízottja. A Magyar Kultúra Lovagja cím elnyerésére sikeresen javasoltuk az Ághegy művészeti tanácsadóját, Pusztai Péter, kanadai grafikus. A cím átadására 2009. január 22-én a Magyar Kultúra Napján került sor, Budapesten. Eljártunk az Nemzeti Kulturális Alapnál, az Ághegy nyomtatását és a honlap szerkesztését segítő pályázat megvalósítása érdekében. Anyagi támogatásért sikeresen folyamodtunk a kulturális Miniszterhez, amit a SMOSZ is támogatott.

Hiányjelek

Az idén sem sikerült finnországi fiókunk megüresedett elnöki helyét betöltenünk, előző megbízottunkat súlyos betegség gátolta a saját maga által szabott feladatok végzésében. Anyagi támogatóink száma az eddigi közel százról, néhány tízre apadt. Igaz, támogatóink megnövekedett kedvvel – többen 500-2000 koronával – támogatták az V. kötet nyomtatását, de az eddigi kötetenkénti 20.000 korona helyett, december elejéig, ennek csak a fele, 10.000 korona gyűlt össze. Társaságunk elnökének, Dániel Lajos festőművésznek, nem sikerült képviselnie tagságunkat a SMOSZ közgyűlésein és másutt sem. Titkárunk, Tóth Tünde, külföldi tanulmányai miatt nem vehetett részt Társaságunk vezetésében. Mórítz László betegsége miatt visszavonult a folyóirat adminisztratív és szervezési ügyeinek intézésétől. Kasza Imre festőművész Erdélybe való visszatelepődése miatt immár másfél esztendeje kénytelenek vagyunk nélkülözni az Ághegy képzőművészeti rovatának szervezésében.

Feladatainkból

2009 első felében megjelentetjük az Ághegy 26. közel kétszáz oldalas számát. A Magyar Liget tíz éves fennállásának évfordulójára CD-lemezen megjelentetjük összegyűjtött lapszámainkat, kiadjuk az Ághegy Rádióban elkezdett *Bevezetés az újságírásba* címmel elkezdett beszélgetés-sorozatot, (az évfordulón éppen 50 éves közírói és szerkesztői gyakorlattal rendelkező Tar Károly író, és Neag Annamária, idén Kolozsváron végzett, Lundban mester fokú képzésre érkezett újságíró beszélgetés-sorozata) valamint a szerző felolvasásában első Hangos könyvünket: *Tar Károly: Szerenád dobra, cintányérra és más ütőhangszerekre* című különdíjas regényét.

2010-ig, folyóiratunk tíz éves fennállásának ünnepére befejezzük az öt számból álló (26-30 szám) VI. kötetünk szerkesztését. Az Ághegy-Liget Baráti Társaság tagjainak és támogatóinak segítségével nagyobb nyilvánosságot biztosítunk a skandináviai országokban és Kárpát-medencében, általában a médiában, az író-olvasó találkozók és könyvvásárok alkalmával. Nagyobb gondot fordítunk hídszerepünk elismerésével, állami támogatás megszerzésére minden skandináviai országban. Folytatjuk a Nemzeti Kulturális Alapnál a folyóiratok számára kiírt pályázatokra való jelentkezés formáinak teljesítését, anyaországi képviseletünk segítségével. Keressük azokat, akik önzetlenül, számítógépes munkával segítenék az Ághegy világhálón való jobb megjelenítését. Évente két alkalommal kellene honlapunkat frissíteniük.

Kérjük és reméljük, „a haza éltető figyelmét” élvezve, az Ághegy kötetek nagykövetési ünnepélyes bemutatásának lehetőségét a svéd-, a norvég és a dán nagykövetségsegeken, keressük a kapcsolatot finnországi követségünkkel is. Minden követségre 6-12 darab tiszteletpéldányt küldtünk. Folytatjuk a finnországi magyarokkal való kapcsolatkeresést, Társaságunk ottani fiókszervezetének kialakítása céljából. Előkészítjük, szerkesztjük és gondozzuk a következő szerzők köteteit, az eddig megjelent Ághegy Könyvek sorozatának folytatására. Előkészületben: **Erdélyi Szépmíves Céh-Emlékkönyv**, **Petter Bjerck-Amundsen**: Søren Kierkegaard kezdőknek – Fordította: Lázár Ervin Járkáló, **Csillag János**: Versek, **Lőrinczi Borg Ágnes**: Versek, **Havasi-Krasznai Erzsébet**: Versek, **Tar Károly**: Gyermekversek.

Folytatjuk a Társaság képzőművészeinek adományaiból kialakítható képkiállítások rendezését. Az adományokat árverésen értékesítjük, a bevételt VI. kötetünk nyomtatására fordítjuk. Erősítjük kapcsolatainkat a skandináviai magyar egyesületekkel, az európai fordítókat támogató Balassi-fesztivál rendezőivel, az anyaországi Falvak Kultúrájáért Alapítvánnyal és más egyesületekkel. Közös bemutatókat tervezünk a budapesti Árkádia irodalmi folyóirattal, a KÖZDOK Könyvkiadóval és a pozsonyi AB ART Könyvkiadóval.

Társaságunk alkotói pályázatot hirdet a skandináviai magyar irodalmi-művészeti élet fellendítésére. (Lásd a 3405. oldalon.)

Elismerések

Az Ághegy-Liget Baráti Társaság elismerően nyugtázza a szerkesztő önálló, céltudatos, ellenszolgáltatás nélküli irodalomszervezői, olvasószervezői és a folyóirat nyomtatásban való megjelenését biztosító tördelőmunkáját. Hasonlóan elismerés illeti Kovács Ferenc szerkesztő helyettes széleskörű tevékenységét, aki a lap norvégiai anyagait biztosítja. Az irodalmi és művészeti lapfolyam értékét növelik Dr. Békássy Albert fordításai. A Magyar Liget főmunkatársaként végzett áldozatos munkája mellett, neki köszönhetjük a családi lap sokszorosítását is, amelynek eredményeképpen nemcsak a világhálón, hanem nyomtatásban is megjelenhetünk. Lőrinczi Borg Ágnes ügyvezető elnöki munkájával, a pénztárosi teendők önzetlen vállalásával, az Ághegy Rádió és a Transylvania Rádió adásainak megvalósításában nyújtott segítségével nagyban hozzájárult Társaságunk tevékenysége gazdagításához. Koós András segítségével sikerült az Ághegy Rádió adásait CD-lemezen széles körben terjesztenünk. Köszönettel tartozunk Maros Miklós neves zeneszerzőnek, aki az Ághegy zenei rovatának teendői mellett az elmúlt időszakban is tetemes részt vállalt a folyóiratunk bemutatását célzó rendezvényeinken, a zenei műsor baráti alapon történő szervezője és vezetője volt. Csillag János alelnök tevékenysége nagyban hozzájárult folyóiratunknak a svéd sajtóban való jelenlétéhez, a kristianstadi svéd irodalmi közösséghez fűződő kapcsolatunk fenntartásához és hídszerepünk gyakorlásához. Dr. Aniszi Kálmán anyaországi elnökünk hathatós segítséget nyújtott az Ághegy Kárpát-medencei népszerűsítésében és a KÖZDOK nyomdával való kapcsolatunk szorosabbá fűzésében, nagyrészt rá hárulnak a Nemzeti Kulturális Alapnál történő pályázatunk benyújtásával járó teendők is. Ugyancsak elismerés illeti Lázár Ervin Járkálót, az Ághegy és a Magyar Liget sikeres koppenhágai bemutatkozását szolgáló nagykövetési rendez-

vény szervezéséhez való hozzájárulásáért, amely fordulópontot jelenthet dániai jelenlétünkben. Értékes hozzájárulást jelentett, hogy a stockholmi és koppenhágai nyilvános szerepléseinket Balogh Ilona, Bartha Magda, Lázár Rozália, Tóth Ildikó és Veress Mária aktív részvétele, házi süteményeikkel is meglepetést szereztek. Társaságunk életében, ötleteikkel és az aprómunkákban való tevékeny részvételükkel is, új lendületet hozott Mészáros Márta aki a jövőben az elnöki teendőket és Fodorpataki Mária, aki a titkári teendőket látja el.

December második dekádjában, az aghegyliget@googlegroups.com levelezőlistán történt véleményváltás és szavazás eredményeképpen a következő vezetőséget választottuk:

Alapító és tiszteletbeli elnök: Tar Károly, író, szerkesztő (tar.karoly@gmail.com) **Az Ághegy–Liget Baráti Társaság elnöke:** Mészáros Márta, tanár (marta.mesaros@hotmail.com) **Társelnök és pénztáros:** Lőrinczi Borg Ágnes, politológus, költő (agnesborg@gmail.com) **Alelnök:** Csillag János, szakmunkás, költő (janoscillag@hotmail.com) **Titkár:** Fodorpataki Mária, nyug. tervező, (fodorpataki@hotmail.com) **Jogi tanácsadó:** Tóth Tünde, jogászhallgató (tubi27@hotmail.com) **Pénztári felülvizsgáló:** Aluuan Gizella, közgazdász (gabici@yahoo.com) **A társaság norvégiai fiókjának elnöke:** Kovács Ferenc (ferenc.kovacs@media.uio.no) **A társaság dániai fiókjának elnöke:** Lázár Ervin Járkáló (hamvasklub@parknet.dk) **A társaság magyarországi fiókjának elnöke, ügyintézője:** Dr. Aniszi Kálmán, (aniszi.kalman4@upcmail.hu) **Ideiglenes segítőnk Finnországban:** Hegedűs Kálmán előadóművész, zenetörténeti kutató (deosapiens@pp.inet.fi)

Ligeti Pál

Ághegy-könyvek a 14. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásáron

A Közdoc Kft hosszú évek óta aktív résztvevője a Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásárnak. Tekintettel arra, hogy a Közdoc adta ki 2007-ben a skandináviában élő magyar alkotók Ághegy című folyóirat V. kötetét, majd az Ághegy Könyvek sorozatát, úgy gondoltam, hogy ezt a nagyszerű vállalkozást ezen a fórumon is be kell mutatni. Amint a programból is kitetszik, ezt sikeresen megoldottuk.

Először bemutattam Tar Károlyt, mint ennek a pezsgő irodalmi életnek fő mozgatóját, az Ághegy lapfolyamot és a szerkesztésében eddig megjelent Ághegy köteteket. A program keretében került sor dr. Szakács Ferenc Sándor *Kettéhasadt lélek* című bibliai tematikájú Ághegy-könyvének bemutatójára.

A fiatal szerző 1999-ben kezdett el teológiai témájú cikkeket, biblia-értelmezéseket írni. Ezek elektronikus formában jelentek meg, az Infosender egyházpolitikai hírlevélben, illetve a Magvető honlapján és rendszeresen a Magyar Liget Lélegkondozó rovatában, amelynek rovatvezetője. Később, magyarországi és külföldi hitéleti-kulturális folyóiratokban publikált, egyre rendszeresebben. A

rovatában összegyűjtött írások tematikus válogatásának kötetbe rendezésének ötletét rovata a Biblia Éve adta. Az eseményen az Ághegy-sorozat egyik szerzőjeként méltattuk a művet.

Szakács Ferenc Sándor írásainak kiindulópontját általában egy bibliai idézet képezi. Ezek szöveggörnyezetét vizsgálva, a korabeli társadalmi helyzetet is elemezve keresi a mai ember számára fontos mondanivalókat. Mint a könyvbemutatón mondta, „...hiszem, hogy a Könyvek könyve minden kor számára érthető és követendő példákat, gondolatokat, tanácsokat rejt, csak meg kell keresnünk azokat, és társítani a körülöttünk lévő folyamatokhoz. A lelkünkben zajló történések mit sem változtak évezredek alatt: egyazon örömök, félelmek, vágyak határozzák meg mindennapjainkat – az emberi psziché alapigényei ugyanazok, bármilyen is a szociálpolitikai és társadalmi környezet.”

A bemutatót élénk érdeklődés övezte, nemcsak vásárolták, hanem dedikáltatták is a könyvet. A szerző így összegezte írásainak mondanivalóját: „Változó körülmények között a változatlan keresni magunkban, megérteni a körülöttünk lévő világot, de nem rabjává lenni, örökérvényű erkölcsi értékekre figyelni, ezekért tenni és értékvesztett világunkban a reszakralizációra törekedni...”

Bízunk benne, hogy dr. Szakács Ferenc Sándor írásai segítik az értékkereső embereket útjukon.

Az Ághegy V. kötetének bemutatói

Oslóban

A kötet bemutatására 2009. április 2.-án került sor Oslóban. Bozi Lajos, a norvégiai magyar nagykövetség úr bocsájtotta rendelkezésünkre a nagykövetség helyiségeit. Kovács Ferenc, az Ághegy és a Magyar Liget norvégiai szerkesztője, az Ághegy V. kötetének tiszteletpéldányával köszönte meg. A követségnek nincs előadóterme, így bár hosszú lett volna a meghívandók listája, csak maximum ötven vendéget fogadhattak. A norvégiai szerkesztő röviden szólt a kötet megjelenésének nehézségeiről s Svédországban élő alapító-főszerkesztő, Tar Károly író gigászi szerkesztői és szervezői munkájáról. Aztán bemutatta a kötetet, s kíváncsi volt arra, hogy az Interneten már rég olvasható lapszámokról hogyan vélekednek az olvasók. Megkért, hogy őszintén mondjam el - a hibákat sem elhallgatva - a véleményemet. Ezeket mondtam:

"Engedje meg Nagykövetség Úr, hogy a megjelentek nevében én is megköszönjem azt, hogy helyet adott a mai kis kultúrestünknek. Mert ma az Ághegy új, V. kötetét mutatjuk be, ami egyben skandináviai magyar kultúresemény is. Az új kötet elérte a 3400 oldalt. Ez nagyon sok. Gondoljuk csak meg, hogy ha az évek folyamán, mondjuk ezer skandináviai honfitársunk írt az Ághegybe, akkor ez az otthoni magyaroknak csak a 0,01 százalékát teszi ki. S ha így nézzük az Ághegyet, akkor némi büszkeség tölthet el bennünket, hogy nemzetünk Skandináviába sodródott 0,01 százaléka milyen aktív volt.

Évekkel ezelőtt, amikor az Internet felbukkant, azt jósolták, hogy előbb-utóbb meg fognak szűnni a könyvek és újságok. Minek pazarolni a papírt, mikor mindent el lehet olvasni az Interneten? - szólt a jogos kérdés. Egyelőre ez nem történt meg, sőt a tavalyi frankfurti könyvkiállításon a szokásosnál talán még több könyvet mutattak be, mint máskor. És most az Ághegy is megjelent papíron, kötet alakban. Ez számomra nagy öröm, mert ugyan lehet félig elsötétített szobában mereven nézni a képernyőt, de egész más dolog főzni egy jó capuccinót s az Ághegygel ölünkben ülni a napos erkélyen.

Az internetes Ághegynek egyik hátránya az, hogy az oldalak nem a normális sorrendben követik egymást. Az 54-es oldal után nem az 55. hanem egy teljesen váratlan oldal következik. Emiatt előfordult velem egy kedves novella olvasásánál, hogy a szerelmes pár története lapozás után érthetetlen módon hirtelen más városban folytatódott, más szereplőkkel. S ha szabad kritizálni az Ághegyet, akkor a kedves szerkesztőstől azt kérjük, hogy a jövőben valahogy küszöböljék ki ezt a hibát. A másik kritika az, hogy sok fényképnél nem lehet tudni, ki volt a fényképész. Nemzetközi sajtószabály, hogy a fényképész nevét közölni kell a kép alatt, vagy a cikk elején, vagy a végén. Ez egyszerű, de komoly követelmény.

Az eddigi öt kötetbe, ha jól számolom, 25 norvégiai magyar adott le alkotást; írtak, festettek, fényképeztek, szoborművet mutattak be.

Ki kell emelnem a IV. kötetből egy fontos cikket. Tar Károly *Mi a magyar?* című írását. Egyszer tarthatnánk egy beszélgető, vagy vitaestet a cikkben felvetett kérdé-

sekről: Meddig maradunk magyarok? Fontos magyarnak maradni? Mikor veszünk el hazánk számára? - és hasonló problémákról.

Külön köszönetet mondunk mindannyian Kovács Ferencnek, aki munkát és fáradságot nem kímélve dolgozott és dolgozik a magyar kultúra terjesztésén Norvégiában. Nélküle azt sem tudnánk, mi az az Ághegy s nélküle talán senki nem írt volna a lapba. De az Ághegy mögött, Tar Károly a fő-fő-mozgató, nélküle meg egyáltalán nem lenne Ághegy. Hálás köszönet neki."

Az est folytatásában Dobos Éva a Liv Ullmann életéről írt s általa fordított könyvről beszélt. Mesélt a könyvben levő érdekes történetekről, valamint a művésznővel való személyes találkozásáról is. Ezután Dr. Nagy Lucia szólt a 150 éve született Hubay Jenőről készült írásáról. Hubay Jenőre mint hegedűvirtuózra emlékszik a zenei világ, pedig kiváló pedagógus és zeneszerző is volt - mondta Dr. Nagy Lucia. Végül Kovács Ferenc ismertette a kiadás előtt áll új kötetét, amelyben 51 skandináv költőnek ajánlotta verseit. A könyv szerzője nem csak a versekbe élte bele magát, hanem az ihletet adó költők lelkivilágába is. Könyve a 80. Ünnepi Könyvhét alkalmából jelent meg.

Az est a nagykövetség kedves vendéglátásával ért véget. A gazdagon terített asztal mesterszakácsi finomságokkal várt bennünket.

Oslo, 2009. április

Dr. Borka László

Koppenhágában

Volt egyszer, hol nem volt, 2008 november 14-én Koppenhágában is sikerült a skandináviai magyar alkotók lapfolyamának, az Ághegynek bemutatása, a szerkesztő és néhány alkotó részvételével, a szíves házigazdák: Dr Tóth András nagykövet, Galambos Judit konzul és a követségi személyzet segítségével, a nagyköveti rezidencia fogadótermében. „A haza éltető figyelme...” - köszönte ismertetője bevezetőjében Tar Károly, a szerkesztő.

Izgalmasan kezdődött, amennyiben a Svédországból autózó küldöttség a tervezettnél később egyesült Lundban, az öresundi hídról lehajtva elkeveredett a városban, és csak két hajdanvolt taxisofőr (ma filmes, mérnök), távirányításával sikerült, háromnegyeórás késéssel a csapatot a helyszínre kalauzolni.

A várakozó közönségre való tekintettel a nagykövet úr felkérte az eseményre alakult, fellépésre várakozó **Virág trió** zongorista tagját **Brinkmann Pannát** (aki templomi orgonista), hogy játsszon a jelenlévőknek valamit. Remek, rögtönzött klasszikus műsort kaptunk. (Schubert: Keringő; Debyssy: A kis néger; Bartók: Szonatina).

Az irodalmi estnek nevezett találkozón, a Magyar Liget és az Ághegy alapítója és szerkesztője, a megfogyatkozott idővel küszködve, mutatta be az eddig háromezernél több oldalnyi lapfolyamot és önmagát. (Minderről bőven olvashatunk az Ághegy* és saját honlapjáról** (www.hhrf.org/tarkaroly) az Interneten.) Nem politikai, vagy gazdasági emigránsként költözött nyugdíjas éveire, Kolozsvárról a svédországi Lundba, hanem családdegysítés címén, svéd-magyar unokái nevelésére. Magától érteendő volt - mondta -, hogy íróként és korábbi lapszerkesztőként megalapította a Magyar Ligetet, a dél-svédországi magyarok családi lapját, utána pedig az Ághegyet. Ma

már van Ághegy Könyvek sorozat, Ághegy Rádió, sőt az Ághegy tv is úton van, - anyagiak híján, csupán az ugyancsak általa alapított Ághegy-Liget Baráti Társaság tagjainak és a mintegy háromszáz skandináviai magyar alkotók önzetlen munkájára, és a Svédországi Magyarok Országos Szövetségének és bevándorlóknak nyújtott svéd állami lehetőségekre (rádióstúdió) támaszkodva!

Néhány korábban lejegyzett, de valamilyen formában a helyszínen is előadott idevágó gondolata:

„Magyarnak lenni ma nem állami hovatartozást jelent, hanem az érzésnek és gondolatnak egy specifikus módját, ami ezer év értékeiből szűrődött le: kultúrát...” A többször elismételendő idézet egyik a jövőt világosan látó nagyságunktól, Szerb Antaltól való. Az európai közösségbe beilleszkedő Magyarországon is tudják ezt, és vallják tiszteletreméltó, művelt fők szép számmal. De talán azt hiszik, hogy itt északon lazacból fonják a kerítést, és azok, akik irodalmi és művészeti alkotásra adják a

fejük: milliomosok. Sajnos, nem így van. Az északra vándorolt magyarok számához viszonyítva, az itteni magyar vagy magyar származású értelmiségiek száma jelentős, de csak kivételes összefogással lesznek képesek szellemi műhelyt képező saját folyóiratot eltartani. De mivel ez az összefogás egyaránt szolgál minket és szülőhazán-

kat, reménykedünk némi elismerésben és támogatásban. És szüntelenül keressélünk az érték érvei között, és hirdetjük a Mészöly Miklós által hangoztatott „osztatlan magyar érdekek” szellemében, hogy „az európai kultúra nem más, mint soha meg nem szűnő folyamatos cseréje a kulturális értékeknek.” (Bányai János: Kisebbségek: Európa védett vesztese) Az északon fogant magyar alkotás előszámlálásával cserképességünket óhajtjuk növelni. Tisztaban vagyunk azzal is: „Cserére a kultúrában csak az képes, aki értéket teremt, akinek van mit felkínálnia, és aki nyitott a Másik szavának befogadására.” (Uo.)

A magyarországi és a svédországi különféle – nehezen elérhető - pályázatok háló-jában vergődve egyetlen reményünk erősödött: magunkra vagyunk utalva. Így aztán, induláskor kitűzött célunk, miszerint lapfolyamunk nemcsak a világhálón, hanem legalább néhány száz példányban nyomtatott formában is megjelenjen – csak nagyon nehezen, sok ügyel-bajjal, szégyenletes anyagi körülmények között, minőségi meg-

alkuvások árán valósulhatott meg. A skandináviai és a magyarországi anyagi támogatás két széke közötti pad alatt, de saját erőből, félszáznyi nemes támogató előfizetésének köszönhetően végül mégis megjelentünk hatszáz példányban.

Azt, hogy a skandináviai magyar irodalmi és művészeti kiadvány szükségét, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy kötetekből mára már alig maradt mutatónak néhány. Így lépünk hát - tovább. Mert kell!"****

Ezután *Tóth Ildikó* humoros írását olvasta a svéd nyelvvel és szokásokkal való találkozás korai bizonytalankodásaival kapcsolatban. (Olvasható lesz az Ághegy legközelebbi számá-

ban!).

Majd a Magyar Liget főmunkatársa *Dr. Békassy N. Albert* vázolta mi minden van a lapban. Megtalálható a világhálón****, úgyhogy itt csak annyit, hogy az ambíciók itt sem hiányoznak. *Dr. B.N.A.* „nem tartja gigantomániának”, hogy az újságnak, legalábbis a világmagyarság főbb központjaiban legyen egyszer fiókszerkesztősége (amint van már Stockholmban, Koppenhágában, Malmöben, Budapesten), és imígyen egyfajta globális összekötő kapoccsá válhatna a világhálón.

Ezután e sorok írója, *Lázár Ervin Járkáló* (a Hamvas Béla Klub elnöke, az Ághegy-Liget Baráti Társaság dániai elnöke, az Ághegy és a Magyar Liget főmunkatársa stb.) következett - volna. De, miután az idő jöcskán elszaladt, csupán pár mondatra szorítkozott, felemlítve legutóbbi munkáját, egy *Kierkegaard kezdőknek* című dán „tankönyv” fordítását, amiből nagyobb részlet az Ághegy 25. számában jön, és alighanem az Ághegy Könyvek sorozatban kerül kiadásra. Majd pedig arra hivatkozva, hogy a műsorterv szerint tíz percig beszélhetett volna, - szünetet rendelt el.

Kitárult a nagyterem szárnyas ajtaja, bor, és a finom, friss pogácsa várta a vendégeket. Az előtér asztalkáin pedig ott sorakoztak az Ághegy súlyos kötetei (5-5 lapszámot tartalmazva), Tar Károly számtalan könyve, és a Magyar Liget ingyenes fénymásolt számai, valamint *Lázár Rozi* svédországi magyar festő néhány imponáló festménye. (A közhiedelemmel ellentétben azonban semmiféle rokonság, sőt közvetlen ismeretség sincs a két Lázár szereplése mögött!)

Lázár Rozália Erdélyben született. 1987-ben ment férjhez Svédországba. Vegyész feltaláló, de 2006-2008 között a Kristianstadi Művészeti Főiskolán is tanult. Kiállított

Svédországban, Erdélyben és Izraelben is. Az élet inspirálja, szerelem, érzések, halál, stb. de ezoterikusan próbálja megfogni a dolgokat. (Forrás: Csillag János)

Most pedig néhány el nem hangzott gondolat, amit szerettem volna elmondani a helyszínen, ha az idő enged. Mindenekelőtt - csatlakozván a könyvek, írások sorával bizonyítottan korábban a magyar nyelv csudálatos sokszínűségéről a szerkesztő által elmondottakhoz - arra szerettem volna felhívni a figyelmet, hogy már a Magyar Liget, de leginkább az Ághegy ez irányú, vagyis a magyar nyelv ALKOTÓ karbantartására tett erőfeszítéseknek felbecsülhetetlen a jelentőségük. Nemcsak a skandináviai magyarok, de az egész magyarság számára! Engedtesék meg, hogy „kívülről”, - bár nálunk is már látogatóban járt - barátunk Czako Gábor most megjelent, *Beavatás a magyar észjárásba című*, „első magyar nyelvregészeti” könyvéhez kapcsolódóan idézzek egy anekdotát a honlapjáról:****: „A Los Alamosban dolgozó magyar atomfizikusokat marslakóknak nevezte Asimov [a valaha élt egyik legnagyobb amerikai tudományos fantasztikus író, szerkesztő. L.E.J.], közéjük sorolva a nagy matematikus Neumann Jánost is. A marslakók egyike, Teller Ede [a hidrogénbomba atyja L.E.J.] gyakran mondogatta, hogyha ő nem Ady Endre nyelvén tanul gondolkodni, akkor belőle legföljebb csak egy közepesnél valamivel jobb fizikatanár lett volna.” Ha nem is mindenki lehet nagy fizikus, matematikus, stb., különben szerintem „a közepesnél jobb fizikatanárokból” is hiány van, de az bizonyos, hogy minden hátulütőjével együtt is (Lásd: Hamvas Béla Az öt géniusz-át!) magyarul gondolkodni kivételes, - a többek között a Haza a MAGosban dolgozatomban (Ághegy 10. szám) hosszabban kifejtett „mindenséges életminőséget” adhat. Ha műveljük!

A szünet kicsivel hosszabbra nyúlt, Dr. Békássy pedig fellelkesültségében játszani kezdett az elektronikus zongorán, majdnem haza űzve evvel az influenzával amúgy is küszködő zenekar hölgytagjait, de végül is rendben és egyre tiszteletteljesebb csendben, a *Virág trió*: Muladi Virág nagybőgőn, Brinkmann Panna zongorán, és Hirtling

Béla csellón egy igen meggyőzően, rövid Bartók darabokkal adták meg az est második részének alaphangját. Szép volt, és nagyon magyar! (A *Virág trió* hangszerelésében Bartók nyomán: Hej tulipán, tulipán - Medvetánc - Facipőben járnak.) Az együtttest különben, 26. számában szándékszik bemutatni az Ághegy. Ezután érdekes színfolt következett. Csillag János költő mutatta be inspirátorát *Anita Sjöblom* svéd költőnőt. Az idős finn-svéd hölgy felolvasta, szép svéd nyelven

írt néhány versét, amit Cs. J. fordításában magyarul is élvezhettünk. Egyik közülük illusztrációképpen:

JULETID

*Mina tankar
Snurrar kraftlöst
Utan visare
Såsom en penna
Skriver utan bläck
Likt ett samtal
Utan ord
Kan inte fånga
Julens glädje
I vår vilsna värld*

KARÁCSONYKOR

*Gondolataim
Forognak erőtelniül
Mutató nélkül
Mint egy toll
Mely ír tinta nélkül
Mint egy társalgás
Szavak nélkül
Nem ér el
A karácsony öröme
A mi eltévedt világunkban.*

Amint a képen látható, Anita gyönyörű finn-svéd népviseletben jelent meg, amin ráadásul viselt némely relikviát is, például, ami Finnország orosz megszállás alóli felszabadulásának korából származott: egy sort az első finn pénzérmékből. Mint elmondta, a népviseletet 1808-tól betiltották, amikor a svédek utolsó vesztes háborújának következtében a cári Oroszország bekebelezte Finnországot. 1918-ban ismerték el a szovjetek önálló államként. Ekkor használták ismét a svéd népviseletet. Éppen 200 éves ez a trauma: 1808 - 2008. Anita velünk is meg akarta ünnepelni az évfordulót. Egy másik emlék-medalion is díszítette az egyébként is díszes ruháját. Ez annak emlékére készült, hogy Anita hosszabb költeményét egy svéd klasszikus komponista megzenésítette, és nagy sikert arattak vele, - mesélte János közvetítésével. Nagy tapstot kaptak!

A program legvégén pedig *Csillag János* (akit elmondásuk szerint T. K. beszélt rá arra, hogy egyáltalán magyarul is verseljen, és fordítsa verseit magyarra is) hihetetlen helyzetmegértést, és önralmat tanúsítva egyetlen rövid versét mondta el, de azt öt nyelven (még kínaiul is!). Íme:

A NŐ

Félig gyönyör/ Félig álom/ Mint a virágot/ Csodálom

Az érdeklődő persze több verset is találhat Csillag Jánostól az Ághegy számaiban!

Legvégül pedig Tar Károly, az értelmiségiek érzelmiségivé válását ösztönözve felolvasa, a többek által az est fénypontjának tartott versét *Itt és ott* címmel

Mindezek után pedig elkövetkezett a szerkesztő által a talán legérdekesebbnek nevezett utolsó 15-20 perc, a kiadványokkal és egymással ismerkedés, beszélgetés, és a címek cseréjével járó kellemes együttlét.

Többen alig akarták elhagyni a helyszínt, és még a kapu előtt is folytatódott az eszmecsere egy darabig. A vendégek, a követség visszajelzése szerint is, jól sikerült bemutatkozó estre emlékezhetnek vissza. Mintegy félszáz meghívott volt jelen.

Remélhetőleg néhány, eddig az Ághegyben ismeretlen új alkotón kívül (a lapszámok végén található legutóbbi lista már átlépte a 300-at!), újabbakkal gyarapodik majd az Ághegy és a Magyar Liget olvasóinak tábora és erkölcsi valamint anyagi támogatóinak köre.

Koppenhága, 2008. november 24.

Szeretettel jegyzi:

Lázár Ervin Járkáló

(a művésznév utolsó tagja az Ormányság szótárból származik, és betyárt jelent -)

Stockholmban

Immár harmadszor volt szívélyes vendéglátónk a Magyar Köztársaság Stockholmi Nagykövetsége. Ez alkalommal kevesen jöttek el rendezvényünkre, nem volt lehetőségünk meghívókkal értesíteni olvasóinkat, az Ághegy-Liget Baráti Társaság svéd fővárosi tagjait, támogatóinkat. Pedig igen érdekes volt például Ungváry Tamás zeneszerző elektronikus zenei bemutatója, felolvasásai, amelyekkel a folyóirat szerkesztőjének ismertetőjét illusztrálta. Dohi Alex költő és képzőművész képzelt nép, képzelt nyelven írott és rajzolt, majd svédül, románul és magyarul szerzett verseit előadni volt bemutatni. Neufeld

Róbert új könyvét ismertette, Tar Károly verseiből olvasott néhányat.

De mindezek előtt jó volt hallani Dr. Iklódy Gábor nagykövet úr szájából az elismerő szavakat, amelyekkel a skandináviai magyar alkotók újabb kötetét illette és a biztatást, hogy továbbra is képviseli a számunkra olya fontos „haza éltető figyelmét”

A bemutatóról ez alkalommal tévés híradás is készült.

10. évfolyam 39-40. szám A DÉL- SVÉDORSZÁGI MAGYAROK CSALÁDI LAPJA 2009/ 1-2

A szabadság ünnepe

Tízünk ma kökárát. Ez a legfontosabb, a legmagyarabb ünneplünk. Ma vasárnapra esik, de ünneplünk éreztük mindenkor és mindenhol, akármelyik világra kerülünk. Nekünk Mártus 15. mindig piros napos ünneplünk. A szabadság ünnepe. A példamutató magyar összefogás ünnepe. Tízestemillió magyar ünnepe. Söbájszállal tele ünnepe. Héj, hogy egyik voltunk akkor Petőfi, Tancsics, Jókai, Kossuth, Görgey, Bem apó, Gábor Áron és megannyi hazánál dobogó szív! Hátha most is együtt lehetünk a reményben, hogy lesz még egyszer igazi együltit a magyar szívekben! Ötven egytűdobbánás, amilyent Aulich, Damjanich, Knezic, Láher, Leininger, Poelchenberg, Schewidel és megannyian.

Tíz esztendőnk

A magyar múltból eredően jó neve van ennek a kerek évfordulónak. Merthogy tizedeseinket már őseink is megbecsülték, az elillanó időt pedig különösképpen. Jár a megbecsülés a Magyar Liget 1999-ben kezdett előké-születétől számított évtizedének is. Különösen azért, mert a ligetes skandináviai tájban nincs hozzá hasonló. Még az itt északon megjelenő magyar lapokhoz sem hasonlítható ez a lap, mert családi lapként, a maga választotta széles pászmán töretlenül követi induláskor kijelölt célját: szolgálja a magyarságukat megtartani óhajtokat. Jellegéből adódóan kicsit másként teszi, másként teheti ezt, mint a többi lap. A Magyar Liget egyre szélesedő munkatársi-levelezői gárdának köszönheti megjelenését. Pénzt ez a lap eddig még nem látott, ára, bevétele

Meghívó

Az Aghegy-Liget Baráti Társaság a Magyar Liget tíz éves évfordulójára alkalmasul baráti együttletre hívja olvasóit, munkatársait, családtagjaikat és összes barátaitak.
2009. május 16-én, szombaton délidőben a lundí Sankt Hans parkba.

A 7-80. születésűvel a Munkacsint megáltoztatókhoz az emlékenk ingyenes parkolópályán! Haromszáz méterre, a 22-es út, városalatti helyben oldalon, a dombokkal körülvett völgybe.
Az ingyenes gulyást Társaságunk kérelmére, a szerkesztőbizottság segítségével a szerkesztő bízi. Kérjük, hogy társait, evés-kort és innivalót mindenki hozzon magával.
Hú- és kolbászsztráckhoz paraszt birtosítunk.

Egy hajdani, vidám gulyásfőzés és táborúzt emléke. Találkozunk, ugy-anott!

A tartalomról:	Liget—LIGETben ▶ Tíz esztendőnk 4 ▶ Alkotva, tevékenyen 5-6 ▶ Pályázat 7 ▶ Nyelvjavító 8 ▶ Bűnbánó óda a gyermekkönyvekhez 9 ▶ Lovagvadás 10-11 ▶ Bogács 12 ▶ Az iskolák, fittérvek örökéges viltárait 13 ▶ Újra Kinálom 14-15 ▶ Oklói hírek 16-17 ▶ Magyar jazz-Összlón 18 ▶ Neveztes és eleji napok 19 ▶ Tanulmányos történetek 20 ▶ A magyarok története 21 ▶ Hírek, levelek 22 ▶ Magyar humor 23 ▶ Sport 24	Skandinávia-ban rengeteg a liget, de Magyar Liget csak egy van!
	Folytatása a 2. oldalon	

őreben sem számolható. Kiadásait: a szerkesztéssel, a tördeléssel, a levelezéssel járókat a szerkesztő magától értetődően a maga számlájára vállalja. Nyomatatása, sokszorosítása, terjesztése a magyar egyesületek hatáskörébe tartozik, s történik ez, mikor hogy, többnyire ahogy lehet, a közt tudatosan szolgálni készek jóvoltából. A szerkesztő elsőként őket köszönti ezen az évfordulón. Névsoruk közlése nemcsak azért marad most el, mert dícséretesen sokan vannak és megszámlálhatatlanok, hanem mert akár egyikük kifelejtése is méltatlan volna belterjes ünnepünkhöz.

Ez az külsőségekben láthatatlan évforduló a szerkesztő számára kétszeresen is ünnep. Ötven éve kezdte a magyar nyelvet, a népnevelést közszolgálatot jelentő újságírói munkát. Szaktudását, ha nem kérték is, továbbadta és adja még a végzett újságíróknak is, akik szívesen közlik írásaikat a Magyar Ligetben és az elkövetkezőkben is abban bizakodik, hogy előbb-utóbb sikerül átadnia a lap szerkesztésének sziszifuszi munkáját a fiataloknak.

A Magyar Liget, dacolva a zord időekkel, a jelenben kitartásunkkal virul, és olvasással, írással, terjesztéssel gazdagodik a jövőben is.

A szerkesztő

Liget - LIGETBEN

Barta István ünnepi lapszemléje

Van Svédországban egy város, melyet LUNDNAK (magyarul LIGETNEK) hívnak és van ebben a svéd LIGETBEN van egy MAGYAR LIGET, melyet Tar Károly író és újságíró indított és szerkeszt hangyaszigalommal. Károlyt a nyomorult politikai események és családi körülményei hozták Svédországba. Mint vérbeli író és újságíró, aki Erdélyben több folyóiratnak volt főszerkesztője, nem pihent meg babérjain, hanem munkához látott és folyóiratot alapított. Kétoldalas kis lappal kezdte, a Lundi Lappal, mely aztán igen rövid idő alatt 26-36 oldalassá nőtte ki magát. Toborzás volt. A szerkesztő kihangsúlyozta, hogy nyelvünket, kultúránkat és hagyományainkat, csak úgy tudjuk megóvni a kopástól és pusztulástól, ha összefogunk, s ha nem követünk olyan vezetőt, aki, idézem a Lundi Lap 1. számának *Beköszöntő* írásából: „... Nem ügyel arra, ha magyarul beszél, helyesen beszéljen, ha ír, hibátlanul írjon, (mert az ilyen) nem értünk, hanem ellenünk cselekszik... Mert nekünk abban kell összetartanunk, hogy semmiben se fogyatkozzunk. Ez a mi munkánk és nem is kevés!” Sajnos az évek, évtizedek folyamán sok olyan magyar volt, aki bizony helytelenül szólt magyarul, még mielőtt a svédet jól megtanulta volna.

Tehát se bent, se kint nem voltak és ma sincsenek - nyelvileg. Óvás, mentés mindaz, amit a Magyar Liget tesz, hogy nyelvünket, kultúránkat és hagyományainkat megvédje a kopás ártalmaitól. Igyekezünk jó, svéd állampolgárokká válni, akik becsülettel dolgozunk, nem kívánunk nyelvileg, és kultúránkban beolvadni. Beilleszkedünk, amikor szívesen átveszük a svéd kultúra értékes gyöngyeit, de ugyanakkor kincseinkből kóstolót nyújtunk házigazdáinknak. Mi nem azért menekültünk el hazánkból, hogy nemzet tudatunkat levessük, mint valami ócska köntöst, hanem a történelmi események kegyetlensége folytán kellett hazát cserélnünk, mert életben akarunk maradni.

Kikhez fordul a Magyar Liget? Minden magyarhoz, öreghez és fiatalhoz. Szól kis versekkel, mesékkel, rajzokkal írni-olvasni még nem tudó gyermekekhez. Elmondhatjuk, hogy fennállásunk évtizede alatt kultúránk, nyelvünk szinte minden területéről közzölt írást. Ünnepeink, egyházi, nemzeti ünnepeink szinte első helyen szerepelnek a lapban, mert hajszás életünkben oly könnyű megfeledkezni az évfordulókról és nagyobb ünnepeinkről.

A szerkesztő valóságos polihisztor, nemcsak nyelvvel és irodalommal foglalkozik, hanem igyekszik olvasóit mindenről tájékoztatni.

Itt említem meg, hogy a családi lap mellett Tar Károly létrehozta és szerkeszti az Ághegyet, a skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyamot, mely hatalmas terjedelmével (eddig 3402 oldal) valóban „szemet szúr”, mint az ág a hegye, hogy vegyük észre magunkat, és tudatosítsuk magunkban, hogy kik vagyunk, és merre tartunk. Már öt vaskos kötete jelent meg ennek a nagyszerű irodalmi és művészeti folyóiratnak, mely szabad teret nyújt haladó és kezdő íróknak, képzőművészeknek, alkotóknak. Többen, a szerkesztőnek köszönhetjük, hogy kéziratunk nem maradtak az íróasztalfiókokban.

A Magyar Liget felkeresi a magyar tömörüléseket, sőt követségeket és egyetemi intézeteket, hogy interjúkat készítsen, s hogy beszámoljon tevékenységéről. Hiszen

nemcsak egy lapról van szó, hanem „intézményről”, amelynek neve Ághegy-Liget Baráti Társaság, mely arra törekszik, hogy a magyar értelmiségieket hasznos közönségi munkára összegyűjtse.

Foglalkozik a vegyes házasságokban született gyermekek nemzeti hovatartozásával is és megállapítja, hogy „nem kell mindenáron a többségi nemzethez tartoznunk, nem kell a többséghez igazítanunk nevünket sem, mert ezzel méltóságunkat csorbitjuk, őseinket tagadjuk meg”. Az utódállamok szerint mi erőszakkal „magyarosítottunk.” Pedig nálunk idegen családi névvel, akár évszázadokon át élhettek befogadottak, akikről tudtuk, hogy „jó magyarok”. Itt azonban svéd nevet vesznek fel többen is, mondván, hogy a svédek „nem tudják kimondani, nem tudják leírni nevüket.” Érdekes, hogy mi magyarok ki tudjuk mondani a sváb, a német, a román, a szlovák, vagy éppenséggel, lengyel neveket is, és még azok leírása sem okozott nagyobb gondot. A 18. század utolsó harmadában, II. József uralkodása alatt történt, hogy a zsidó neveket németre, a cigányokét pedig magyarra változtatták. Ezt azonban ne a magyarok számlájára írja a világ, hisz II. József híres volt arról, hogy a magyar nyelvet el akarta törölni, a magyarokból németeket akart faragni.

Előkelő helyet foglal el a lapban, az iskolák és a magyar oktatás problémája. A szülők megtudhatják, hogy milyen jogaik vannak gyermekeik anyanyelvi oktatást illetően. Fontos, hogy véleményezzék az anyanyelvi oktatás milyenségét. Különleges útleírások sem hiányoznak a lapból. Marokkóból, Kínából, Írországból tudósít. Olvashatunk a kétnyelvűség fonáságairól, régmúlt történelmi eseményekről, balladáink világáról, gasztronómia újdonságokról, sportról, ahogyan ez egy tudatosan szerkesztett családi laphoz illik.

Szeretnék mindenkit arra buzdítani, hogy támogassa, erkölcsileg, anyagilag és különböző közölnivalókkal segítse a Magyar Ligetet, hogy sok-sok tízéves jubileumot érheszen meg még a jövőben is. Azért, hogy összetartásunk elősegítésével, számos generáción keresztül oktassa és nevelje a Skandináviában élő magyarokat.

Tíz esztendőnkéről

Éljen, és soká a 10 éves Magyar Liget, valamint mindenki, aki csinálja, ír bele, támogatja és olvassa! Többen dicsérik is a vállalkozást, mind a lapban, mind azon kívül. Valóban nem lehet túlbecsülni - legalábbis a potenciális jelentőségét a dolognak.

De miután evvel csatlakoztunk a lelkesek sorához inkább leírnám röviden mi ben is látom jobbíthatónak.

Nem akarok senkit sem bántani, ha például arról szólok, hogy bizony csupán maroknyi ember áldozatos munkája, ideje, pénze, energiája árán jött mindez létre. A „többség” talán még olvasni is közönyös - sajnos (ne legyen igazam!;-). De hát ezt ismerjük mindannyian, akik valaha arra adtuk a fejünket a skandináviai magyarság

körében, hogy egyesületet alapítsunk, kiadványt hozunk létre, programokat szervezünk. Ezt láttam mindenütt, nemcsak Koppenhágában! Akinek nem inge ne vegye magára, de tapasztalataim alapján a lap jelenlegi hathatóságát, igazi érdeklődés híján össze se tudom vetni a megalkotásába fektetett áldozatokkal.

A másik gondom persze összefügg az elsővel, de megint csak nem akarok vádolni senkit, semmivel, már csak azért sem, mert elsősorban magammal kezdhetném;-) Nos: nagyon szép a magyar nyelv ápolásába, fenntartásába vetett buzgalom, de... De csak akkor ér valamit, ha a nyelvet arra használjuk, amire elsősorban való: világ, lét életszemléletünk tisztázására, a sorskérdések megválaszolására, és az egymással ez ügyekben való egyeztetésekre.

Csak egy példa: sehol nem olvasom igazán, amit hallok azért sokaktól, hogy

1. mérhetetlenül sokat tanulhatunk/hatnánk dán, svéd, norvég, finn polgártársainktól; - viszont

2. nagyon sok tempójuk nem igazán magyar embernek való; hm?! Vagyis elbeszélgethetnénk arról igen alaposan és hasznosan szerintem, hogy mire is jó voltaképpen dán-norvég-svéd-finn magyarnak lenni ebben az igencsak összeomlóban lévő pénz-hajhász világban, amiben a pénzemberkéek pénzkavarásán túl, amit termelünk annak minimum 2/3-a nem csak fölösleges, hanem lélek és környezet mérgező is, miközben kiszipolyozzuk, kiszáritjuk a világunk 2/3-át, és hamarosan a magunk lehetőségeit is tönkretesszük, a gyerekeinkéről nem is szólva.

Nos, minimális érdeklődés esetén alighanem hamarosan ezekről a dolgokról tudósítok a koppenhágai, dán helyzetet is figyelembe véve. Remélve némi vitát is persze.

Lázár Ervin Járkáló

Koppenhága/Hamvas Béla Klub, 2009,március

Magyar Lund – Magyar Liget

Éppen egy évvel ezelőtt találtam rá a Magyar Ligetre. Kolozsváron végzett újságíróként továbbképzésre jelentkeztem a lundi egyetemen, és arra gondoltam, jó lenne megismerni a város magyar közösséget. Az interneten próbálkoztam először: keresés a Google-ban, Lund, magyar weboldalak, lundi magyarok stb. És akkor legnagyobb meglepetésemre rábukkantam a dél-svédországi magyarok családi lapjára. Újságíróként is kellemes szakmai meglepetés volt a lap színvonala, és sajátosságai miatt is. Hasznossá is vált, amint beleolvastam, Lund és Skåne magyar világa tárulkozott elém a maga sajátosságával, érdekességeivel, nehézségeivel. Erdélyiként átéreztem a szerkesztők azon félelmét, hogy – kisebbségként - a magyar nyelv itt könnyebben elveszhet, a magyar kultúra itt könnyebben elfelejtődhet.

De a Magyar Liget mindezek ellenére megjelenésének tizedik esztendejét ünnepli idén. Szolgálata példamutató. Szól a gyerekekhez, felnőttekhez, idősökhöz. De hogy szólhasson, a szerkesztő és munkatársai rengeteget dolgoznak, írnak, javítanak, szerveznek. Amióta Lundban tanulok, magam is munkatársa vagyok a lapnak. Volt alkalmam közelebből is megismerkedni a lappal és azokkal, akik az Ághegy-Liget Baráti Társaság tagjaként azért munkálkodnak, hogy a dél-svédországi magyaroknak saját kiadványuk legyen, amely kiegészíti a Svédországi Magyarok Szövetségének Híradó-

ját és a Új Kévet, a protestáns egyház lapját. Sziszifuszi munka. És mindezt minden juttatás, minden anyagi segítség nélkül végzik.

A Magyar Ligetben találtam verseket, nyelvjavító cikkeket, képriportokat, beszámolókat koncertekről és előadásokról, sőt vicceket is. A gyerekeknek meséket, rajzokat publikál, de a magyar történelemet sem hagyja figyelmen kívül a lap. És foglalkozik a bevándorlók identitásbeli, kulturális és nyelvi problémáival is.

A lap egyik legnagyobb érdeme, hogy megpróbál mindenkire szólni. Olyan témákról, eseményekről számol be, amelyeket máshol talán két-három újság dolgoz fel. És ez nem kis érdem. Sőt az sem, hogy a cikkek minősége, olvashatósága kiemelkedő. Sokesztendei újságírói tapasztalat áll e munka háttérében. Alapítószerkesztője Tar Károly, aki az idén éppen ötvenedik esztendeje, széleskörű tapasztalatok birtokában műveli ezt a mesterséget.

De nemcsak újságírók írják a Magyar Ligetet, hanem olyan emberek, akik szeretnek írni, szeretik a magyar nyelvet és próbálják ápolni azt. És talán ez a legfontosabb itt, Svédországban. Kívülállóként azt láthattam, hogy vannak néhányan, akik rengeteget harcolnak azért, hogy a magyar azonosság ne vesszen el, hogy az itt született gyerekek tanulják meg a magyar nyelvet, ismerjék meg a magyar kultúrát. A Magyar Liget azokért van, akiknek mindez fontos.

Talán jó volna, ha több, itt élő magyarnak mindez fontos lenne. Mert a Magyar Liget családi lap, mindenki találhat benne érdekes olvasnivalót, szép írást, jó cikket. Csak bele kell lapozni. És támogatni kellene anyagilag, erkölcsileg, barátilag. Mert csak így alakulhat ki igazi közösségi szellem a dél-svédországi magyar Liget háza táján.

Lund, 2009 április 28.

Neag Annamária

Kiküldött munkatársunk jelenti:

Az Ághegy-Liget Baráti Társaság a Magyar Liget tíz éves évfordulója alkalmából baráti együttlétre hívta olvasóit, munkatársait, családtagjaikat és összes barátait, 2009. május 16-én, szombaton délre, a lundi Sankt Hans parkba. Az ingyenes gulyást Társaságunk kérésére, a szerkesztőbizottság segítségével a szerkesztő főzte. Az olvasók a rögtönzött laptörténeti kiállításon ismerkedhettek a lap múltjával, kötetlen beszélgetésen pedig a nyolc város magyarjaihoz szóló lap jövőjével terveivel., Vidám, kellemes, tábortüzes együttlét volt.

***Holby Timea presbiter január 17-én tartotta az oslói magyaroknak a vízkereszt történéseit, szimbólumait megvilágító interaktív istentiszteletét. A kis létszámú gyülekezet azon munkálkodik, hogy minél több hívet hódítson vissza a vendégszeretetről híres Uranienborg templomba.

***A Norvég-Magyar Egyesület (NUFO) január 24-én tartotta tradicionális újévi vacsoraestjét. Az ünnepi műsorban fellépett Bordás Mária énekesnő, zongorán kísérte Åse Mathiesen Palm. Részleteket láthattunk a NUFO 70. / Hubay 150. jubileumi estjén készült kisfilm zenés programjából: Annar Follesø hegedűművész, Wolfgang Plagge zongoraművész és zeneszerző Grieg és Hubay műveket játszott. Az est házigazdája, Dr. Mária Lucia Nagy, a NUFO elnök asszonya volt. Az est bevételét a dévai gyerekek megsegítésére bejegyzett alapítványnak ajánlották fel.

***A norvégiai Magyarok Baráti Körének „Csincsele” gyermek-csoportja 2009. január 31-én és február 14-én tartotta foglalkozásait óvodás és kisiskolás korú gyermekek részére Horváti Ildikó, Karácsonyi Tünde és Wollner Mária vezetésével. A részvétel díjtalan. Figyelem! A következő foglalkozások március 28-án, április 1-jén és május 9-én lesznek.

***Sokan voltak kíváncsiak Balázs Elemér együttesének hangversenyére, mely az Oslói Nemzetközi Jazzhét (Internasjonal Jazzuke) keretében, a Magyar Köztársaság Nagykövetsége és a Norvég telekommunikációs cég, a Telenor támogatásával jött létre január 29-én az Oslo központjában lévő Jazzpódiumon. Az együttes névadó dobosa mellett fellépett Balázs József zongorista, Lamm Dávid gitáros, Soós Márton bőgős, Czibere József ritmushangszeres, valamint Hajdú Klára és Winand Gábor szólóénekes.

*** A norvégiai Magyarok Baráti Köre (MBK) február 21-én tartotta Közgyűlését.

*** A Magyar Filmklub 2008. ősztől Németh László író munkásságának bemutatásával foglalkozik. Szeptember 21-én történelmi drámáival ismerkedtünk. Október 19-én Németh László családregényeinek TV- és filmváltozata került fókuszba. Kovács Ferenc 2009. február 1-jén a társadalmi drámákról tartott filmestet. Részleteket láthattunk a *Papucshős*, a *Szörnyeteg* valamint a *Villámfénynél* című darabokból. A negyedik részre március 1.-én került sor, ahol láthattuk a Németh Lászlóról készült legújabb dokumentumfilmet is.

***Az idén egy tucatnál is több magyar diák kapott pár hónapra ösztöndíjat, gyakorló és képzési lehetőséget az Oslói Egyetemen. Közülük többen is fejest ugrottak az idegen ország különleges adottságainak, lehetőségeinek felfedezésébe. A „kinti” magyarok önzetlen támogatásával néhányan eljutottak a nagyon messzi, északi egyetemvárosba, Tromsøbe és egy norvég népfőiskola kutyaszán telepére.

I. A háromfős magyar cserediák-csapatunk, kiegészülve egy olasz lánnyal, elhatározta, hogy megnézi magának a sarki fényt. Kaptunk ötleteket, hogy milyen feltételek teljesülte ese-tén lehet látni, hova érdemes utazni érte. A legtöbben Tromsø csodálatos szépségű szigetét ajánlották nekünk, mi pedig elfogadtuk a bölcsek tanácsát, úgy

hogy egy szép szombati hajnalon útra keltünk a fény hazájába. Próbáltuk felkészíteni magunkat a nagy hidegre, dupla réteget vettünk magunkra mindenből, hogy aztán leszállaskor esőcseppeket érezzünk a bőrünkön, valamint plusz fokokat tapasztaljunk. Ezzel a „Tromsø=mínusz 20 fok” elmélete megingott, később pedig teljesen megdőlt. Magyarok mindenhol vannak. Városbeli kóborlásaink után minden nap egy magyar otthonba tértünk meg, ezúton is köszönet érte. A három napot véleményem szerint jól beosztottuk, minden alkalommal egy újabb szeletkáját ismertük meg ennek a csodálatos helynek és a szellemének. A kiállítások betekintést nyújtottak a lokális és globális érdekességekbe. Tromsø elég autentikus hely ahhoz, hogy itt tekintsük meg az Északi-sark meghódítását bemutató kiállítást, a „csend világának”- (Cousteau) élőlényeit, megismerkedhessünk a Polaria három sztárfókájával, tanulmányozhassuk a Számiföldért folytatott küzdelmet, a helyieknek a többi néppel folytatott kulturális kapcsolatainak alakulását. (M.Z.,Z.M.)

***A norvégiai Magyarok Baráti Köre és a Magyar Köztársaság oslói Nagykövetsége által rendezett március 15.-i műsoron a budapesti Száguldó Orfeum a „Szólj még egyszer a szabadságról!” című műsort adta elő. Összeállította és előadta Ivancsics Ilona és Lázár Csaba. A zenei részleteket Suha Kálmán válogatta. (A műsor a 127 évvel ezelőtt 1882 októberében elhunyt Arany János előtt tiszteleg. Arany hatalmas költői vagyónából elhangzott – többek között – a Rege a csodaszarvasról, a Mindvégig, a Pázmán lovag, a Vörös Rébék és a Walesi Bárdok, valamint feltűnt az ifjú és az idős Toldi Miklós is.)

***Az elmúlt hetekben több alkalommal is hallhattuk Horváti Esztert az Oslo Chorale Selskap kórusban. Március 15.-én a Szentháromság templomban, az Oslói Nemzetközi Egyházzenei Fesztivál műsoran többek között a kortárs Marius Skjølås "Preces & Responses", Magne H. Draagen: „Magnificat & Nunc dimittis” valamint Stanfords „O, for a closer walk with God” hangzott el. Május 4.-én pedig a Gamle Aker templomban hallhattuk a helyi kántor nyugdíjba vonulására szervezett esti énekes liturgián. Gratulálunk a kórusban végzett munkájához és jó egészséget kívánunk neki és a hamarosan megszületendő kislányának.

***Március 25.-én volt Bordás Mária dalestje az oslói Barrat Due Zeneintézet Kamaratermében. Liszt Ferenc, Hubay Jenő, Edvard Grieg, Kodály Zoltán, W. Amadeus Mozart, Gioacchino Rossini, Giuseppe Verdi, Lehár Ferenc, Huszka Jenő és Robert Stolz dalai csendültek fel. A tartalmas, információkban gazdag összekötő szöveget is Mária állította össze. Az est házigazdája Juhász Ida volt. Zongorán kísért Kalle Kuusava, hegedűn közreműködött Julie Prestmo. Az est kávé és sütemény melletti beszélgetéssel zárult.

***Április 2-án, csütörtökön, 18.00 órakor került sor az oslói magyar nagykövetség épületében az ÁGHEGY V. kötetének bemutatójára. Bozi Lajos, a Magyar Köztársaság nagykövete és Binczki Zsuzsanna fogadta a vendégeket. A beköszöntőben Bozi Lajos nagykövet úr emlékeztetett a már-már hagyományos, évente megrendezésre kerülő Ághegy-bemutatókra, s gratulált a kötetet világra segítő, Svédországban élő

Tar Károly írónak, szerkesztőnek. Dr. Borka László az előző kötethez hasonlóan ezt az újat is alaposan áttanulmányozta, s tapasztalatairól, jókról, rosszakról egyaránt beszámolt a mintegy ötven fős hallgatóságának. Ezt követően Kovács Ferenc szerkesztő helyettes beszélgetett az esten megjelent, s a legutóbbi kötetbe író Dr. Nagy Luciával és Dobos Évával. (Az Ághegy V. kötetéhez az alábbi, Norvégiához kötődő személyek járultak hozzá alkotásaikkal: Borka László, Dobos Éva, Horváti Eszter, Hulej Enikő, Kasselbauer Gyöngyvér, Kovács katáng Ferenc, Kunszenti-Kovács Dávid, Lisztes István, Nagy Lucia, Sulyok Vince, Tomán Moni, Tóth Zsuzsanna, Varga Péter)

***A nagybőjti oslói katolikus papi látogatás március 27-től 30-ig tartott. Ferling György atya március 27-én, pénteken este szentmisével és Keresztúti ájtatossággal kezdte a húsvéti előkészületeket a nordstandi Árpád házi Szt. Erzsébet nővéreinek kápolnájában. A húsvéti előkészület jegyében szombaton, március 28-án lelki napot tartott a mariagárdi Gyülekezeti teremben. A délutánt az atya bevezetője nyitotta meg, melynek témája Szent Pál „apostoli ars poeticája” és lelkisége a római levél alapján. A nagybőjti szentmise március 29-én vasárnap a Szt. József kápolnában volt. A mise után ismét lehetőség nyílt beszélgetésre kávé és sütemény mellett. Az atya itt-tartózkodása alatt egyéni beszélgetéseken és családlátogatásokon vett részt.

Április hónapban a Szentségimádással egybekötött magyar nyelvű Rózsafüzért 3.-án első pénteken és 17.-én mondták el a hívők az Árpád házi Szt. Erzsébet nővérei kápolnájában. Május 1.-e Szent József, a Munkás ünnepe. Ekkor és május 22.-én is újra elmondták a magyar nyelvű Rózsafüzért.

Ferling György plébános, aki időről időre, fáradságot nem kímélve utazik Magyarországról Oslóba, a húsvéti ünnepekre a feltámadt Krisztus örömét és békéjét kívánta minden hívének:

„A Nagyböjt ideje arra szolgál, hogy átgondoljuk az életünket, hogy egyre szebb, érdekesebb és igazabb élet legyen... Nagyböjtben a lelkipásztorok nem szűnnek meg – olykor ‘akár dörgedelmesen’ is – figyelmeztetni bennünket a helyes, Istennek tetsző életre: hogy többet imádkozzunk, a rászorulóknak alamizsnát adjunk, és böjtöljünk. Erre figyelmeztetett Hamvazószerdán az evangélium is, ahogy Szent Máté evangélista megőrökíti Jézus tanítását a hegyi beszédében (vö.: Mt 6,1-6. 16-18).”

***A *Valami Amerika 2* című angol feliratos magyar vígjáték (2008) bemutatójára 2009. április 25.-én került sor az Oslói Művészeti Főiskola előadótermében., az MBK rendezésében. A film után beszélgetés zajlott Herendi Gábor rendezővel és Pindroch Csaba fő-szereplővel. A filmet a 40. Magyar Filmszemlén a legszórakoztatóbb közönségfilm díjával jutalmazta a szakmai zsűri.

***Az oslói Protestáns Gyülekezet április 25.-én tartotta húsvéti ünnepi istentiszteletét az Uranienborg templomban. Az ígét Holby Bakay Timea, a gyülekezet presbitere tartotta. "Krisztus is szenvedett egyszer a bűnökért, az Igaz a nem igazakért, hogy Istenhez vezessen minket." 1Pt. 3.18 Az istentisztelet után szeretetvendégség volt a gyülekezeti teremben.

*** A Szépirodalmi Figyelő folyóirat a Polar Alapítvány rendezésében 2009. március 27-én bemutatta **Hannu Mäkelä** finn író Anya című regényét a budapesti Finn Nagykövetségen Az íróval Csepregi János költő és Fehérvári Győző, a regény fordítója beszélgettek. Csepregi János írása Hannu Mäkelä könyvéről a Szépirodalmi Figyelő 2008/6. számában olvasható

*** Karinthy Frigyes emléktáblát állított a SMOSZ 2009. április 18-án, a stockholmi Városháza közeli a kórházban. Az avatás díszvendége Karinthy Márton, az író Budapesten élő unokája volt.

*** **Last Warning** címmel Vály Sándor finnországi magyar képzőművész néhány perces, izgalmasan érdekes film-installációját láthatjuk a világhálón: http://www.youtube.com/watch?v=k3IVCHI0IRI&feature=channel_page

*** **Röhejes versfordítás.** Vály Sándor írja: Nekiálltam a web fordítóprogramjával lefordítani Weöres, Disszonancia című versének egy szakaszát. Tudom, Karinthy foglalkozott ilyen fordításokkal, de nem tudtam, hogy ekkora örömet és jókedvet okozhat. Csaknem beestem az asztal alá... Ha valaki kedvet érez hozzá, íme itt a fordítóprogram címe. <http://www.webforditas.hu/index.php> Jó szórakozást!

Weöres Sándor: Disszonancia, VII. szakasz

Mi lesz mostan? Alig-használt prima hátultöltő semmi.
Pedig én még most akartam egy igen nagy költő lenni

Első fordítás finnre:

Mitä hän on nyt? Alig käyttää ensimmäisen luokan
perätilasynnytyksiä lataamiseen yksi mitään.
Halusin olla selkäsäuna runoilija nyt vielä kuitenkin

Első fordítás magyarra:

Mi ő most? Alig első osztályú fenékszületeket használ,
amik letöltenek egy dolgot. Mindazonáltal most verni
akartam egy költőt, meg akartam nyugodni

Második fordítás finnre:

Mitä hän on nyt? Käyttää alhaalta syntymien kanssa
ensimmäisen luokan tuskin, että asia on ladattu. Voit punta nyt kuitenkin
Halusin runoilija, halusin rauhoittaa

Második fordítás magyarra:

Mi ő most? Használ egy aljat születések első osztályú valószínűtlen,
az a dolog töltött. Most tudsz kopogni mindazonáltal
Akartam egy költőt, én körözött megnyugtatni

Harmadik fordítás finnre:

Mitä hän on nyt? On hyödyllinen aljat-syntyy todennäköisesti yksi
ensimmäisen luokan, että asia on kirjattu. Voit kolhi nyt kuitenkin
Halusin runoilija halusi rauhallinen

Harmadik fordítás magyarra:

Mi ő most? Ez valószínűleg hasznos aljat-created egy az első osztály,
az az ügyet felvették. Most tudsz kopogtatni mindazonáltal
Akartam a költőt, akit nyugalomra akarta

Negyedik fordítás finnre:

Mitä hän on nyt? Tämä oletettavasti hyödyllinen aljat perustettu yksi
ensimmäinen luokka,
se asia oli kirjattu. Voitte olla koputtavat nyt kuitenkin
Halusin runoilija, joka onto rauhallisesti halusi se

Negyedik fordítás magyarra:

Mi ő most? Ez a feltehetően hasznos aljat megalapított egy első osztályt,
South-East Asia, felvették. Most előre tudsz adni mindazonáltal.
Akartam egy költőt, ki nyugodtan erre körözött

Helyreigazítás

Folyóiratunk 11-13. számában, a 1558-1560 oldalakon Mokos Ádám zene-
művészlől közölt írás több helytelenséget tartalmaz. A megjelent írást semmisnek
nyilvánítjuk, e szerencsétlen ügyet lezártnak tekintjük és Mokos Ádám úrtól, illetve
olvasóinktól, bocsánatot kérünk.

A szerkesztőség

Kovács katáng Ferenc: Észak táj (grafika, tus, 15x10 cm , 2009)